

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta

Morfologické adaptace čínských proprií v češtině
(se zaměřením na antroponyma)
Bakalářská diplomová práce

Nikola Hošková

Vedoucí bakalářské diplomové práce: doc. PhDr. Božena Bednaříková,
Ph.D.

Olomouc 2011

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury pod odborným vedením vedoucí práce.

V Olomouci dne:

Podpis:

Děkuji doc. PhDr. Boženě Bednaříkové, Ph.D., za vstřícný přístup při vedení mé bakalářské práce a udělování potřebných rad. Děkuji také Mgr. Davidu Uhrovi, Ph.D., za přínosné konzultace.

Obsah

ÚVOD.....	6
1 STRUČNÝ ÚVOD DO PROBLEMATIKY VLASTNÍCH JMEN	8
1.1.1 Vymezení pojmu	8
1.1.2 Základní druhy vlastních jmen	8
1.1.3 Morfologická specifika vlastních jmen	9
2 OBECNÉ ZÁSADY SKLOŇOVÁNÍ ČÍNSKÝCH ANTROPONYM	
 V ČEŠTINĚ	11
2.1 O skloňování antroponym v češtině	11
2.1.1 Antroponyma domácí i cizí – obecně platné zásady	11
2.1.2 Specifika skloňování cizích antroponym v češtině	12
2.2 Způsoby skloňování domácích i cizích antroponym	12
2.2.1 Maskulina	13
2.2.1.1 Nsg zakončen ve výslovnosti na souhlásku	13
2.2.1.2 Nsg zakončen ve výslovnosti na samohlásku	13
2.2.2 Feminina	14
2.2.2.1 Přechylování	14
2.3 Zásady začleňování čínských antroponym do češtiny	14
3 ČÍŇŠTINA JAKO TIBETOČÍNSKÝ JAZYK A ZPŮSOBY JEJÍHO	
 PŘEVODU DO ČEŠTINY	16
3.1 Čínština v systému tibetočínských jazyků	16
3.2 Fonetická charakteristika čínštiny - vybrané jevy	16
3.3 Místo čínštiny v typologické klasifikaci	17
3.4 Způsoby převodu čínštiny do češtiny	18
3.4.1 O přepisu pinyin	19
3.4.2 O standardním českém přepisu	19
4 ČÍNSKÁ ANTROPONYMA	21
4.1 Čínská příjmení v číslech	21
4.2 Sémantika čínských antroponym	22
5 ZDROJ EXCERPOVANÉHO MATERIÁLU A VYMEZENÍ METODY	
 ZKOUMÁNÍ	23

5.1 Zdroj materiálu	23
5.2 Metoda zkoumání	24
6 VÝSLEDKY EXCERPCE	26
6.1 Příjmení zakončená v písmu na <i>-ng</i> (ve výslovnosti na nosovku [ŋ]) typu <i>Wang</i>	27
6.2 Příjmení zakončená v písmu i ve výslovnosti na <i>-n</i> typu <i>Chen</i>	35
6.3 Příjmení zakončená ve výslovnosti na souhlásku a v grafice na samohlásku	41
6.3.1 Příjmení zakončená v grafice na <i>-e</i> typu <i>He</i>	41
6.3.2 Příjmení zakončená na v grafice <i>-i/-j</i> typu <i>Cai</i>	44
6.4 Příjmení zakončená ve výslovnosti i v písmu na vokál <i>-i</i> typu <i>Li</i>	48
6.5 Příjmení zakončená ve výslovnosti i grafice na vokál <i>-e</i> typu <i>Xie</i>	50
6.6 Příjmení zakončená ve výslovnosti i v písmu na vokál <i>-a</i> typu <i>Ma</i>	53
6.7 Příjmení zakončená ve výslovnosti i v písmu na vokál <i>-o</i> typu <i>Mao</i>	56
6.8 Příjmení zakončená ve výslovnosti i v písmu na vokál <i>-u</i> typu <i>Liu</i>	60
ZÁVĚR	66
ANOTACE	69
POUŽITÁ LITERATURA	70
PŘÍLOHY	I
Příloha č. 1	II
Příloha č. 2	IX

ÚVOD

Čínský proces postupného otvírání se světu patří bezesporu k nejdůležitějšímu světovému dění. Jak píše ve své knize *Číňané 21. století* sinoložka Ľubica Obuchová, Evropané tradičně smýšleli o staré Číně jako o „zemi uzavřené před vnějším světem a odmítajícím všechno cizí. Číňané byli (a často jsou i dnes) pokládáni za národ, jenž se dobrovolně izoloval od svých sousedů a za nepropustnou Dlouhou zdí (u nás se jí často říká Velká čínská zeď) tvrdohlavě zachovává překonané staré normy a dogmata“.¹ Autorka citovaného úryvku dále vysvětluje, že toto přesvědčení je pouhý omyl nepoučených. Číňané totiž za své dlouhé dějiny nikdy nežili absolutně izolovaně. V úzkém kontaktu však byli pouze se svými nejbližšími sousedy, kterým předávali své znalosti a zkušenosti a od nichž totéž také přebírali. Současný vývoj je průlomový právě z toho důvodu, že se Čína otevírá globálně, hospodářsky i myšlenkově; snad jen politickému vlivu ostatních kontinentů se zatím úspěšně brání, přestože o postupné liberalizaci také nemůže být pochyb.

Toto vše má za následek, že se v českých médiích objevují se vzrůstající frekvencí i čínská vlastní jména. Stále více a více se český uživatel může setkat se jmény čínských politiků, umělců z nejrůznějších odvětví, sportovců, ale například i běžných lidí s kuriózními životními příběhy, kterých je v Číně taktéž nemálo.

Tématem mé bakalářské práce je prozkoumání začleňování čínských proprií do českého deklinačního systému v praxi. Výsledky mé práce odhalí převažující tendence v užívání čínských proprií, konkrétně antroponym, v češtině a vysvětlí příčiny těchto tendencí. Jednotliví lingvisté se k problematice vyjadřují vždy pouze okrajově, neexistuje žádná monografie na toto téma a doposud nebyl proveden žádný výzkum, který by byl na flexi čínských proprií zaměřen.

Bakalářská práce je rozdělena do tří částí. V první, teoretické části, jsou definovány premisy, se kterými se ve flexi čínských proprií pracuje a které uvádí například Jaromír Vochala v *Čínsko-českém a česko-čínském slovníku*. V druhé, praktické části jsou uvedeny veškeré výsledky excerptce ze zdroje, jímž byly

¹ OBUCHOVÁ, Ľubica. *Číňané 21. století : dějiny - tradice - obchod*. Praha: Academia, 1999. s. 10.

internetové články. K prozkoumání těchto článků byl použit vyhledávač Morfeo². Průzkum byl prováděn v období od ledna do dubna 2011. Nebyly prohledány detailně veškeré stránky, které vyhledávač našel; každý článek, ve kterém se hledané čínské proprium objevilo, byl započítán jako jeden výskyt, byť se v článku proprium vyskytovalo v daném tvaru vícekrát. Ve třetí, syntetické části jsou shrnuty a zhodnoceny poznatky, které výzkum přinesl. Součástí bakalářské práce jsou také dvě přílohy.

Okruh bádání byl zúžen na oblast čínských antroponym, a to z toho důvodu, že tato problematika je velmi rozsáhlá a měla jsem možnost se jí takto věnovat mnohem podrobněji a při excerpcování materiálu zaznamenat velké množství detailů; problematice toponym bych se ráda věnovala ve své magisterské diplomové práci. Směrodatnými se pro mou práci stala příjmení, protože čínská příjmení jsou narozdíl od jmen rodných jednoslabičná (rodná jména obvykle sestávají ze dvou slabik, jednoslabičná se vyskytují řidčeji), a je proto možné prozkoumat převážnou část z nich. Naproti tomu v případě dvouslabičných osobních jmen existuje bezpočet slabičných kombinací, které mohou osobní jméno utvářet (podrobněji bude vysvětleno v samostatné kapitole), a zaměřím se proto na ta osobní jména, se kterými se setkám v souvislosti se zkoumanými příjmeními.

² Viz <http://morfeo.centrum.cz>

1 STRUČNÝ ÚVOD DO PROBLEMATIKY VLASTNÍCH JMEN

1.1.1 Vymezení pojmu vlastní jméno

Vlastní jméno (*proprium*) je takovým typem jména, jehož funkcí je označovat jednotlivce, jednotlivinu nebo případně množství, které se ale také chápe jako individuum. Má funkci rozlišovací, odlišuje objekt od ostatních jedinců nebo jednotlivin dané třídy a vymezuje ho jako jedinečný. Je tedy opakem *apelativa*, jména obecného, které nese „zobecňující a zobecněný pojmový význam, jehož prostřednictvím se vztahuje k třídě předmětů nebo jevů“.³ Pro účely psaného jazyka je k rozlišení *propií* a *apelativ* u první zmíněné skupiny užíváno velkých počátečních písmen.

1.1.2 Základní druhy vlastních jmen

V rámci *propií* je možno vydělit množství typů. Protože se ve své práci zaměřuji na antroponyma a podrobné dělení není pro účely mé práce podstatné, uvádím pouze stručný přehled.⁴

V základě rozlišujeme tyto typy vlastních jmen:

A. Jména živých bytostí a jiných organismů, jež funguje ve společenských vztazích (*bionyma*)

- Jména lidská (*antroponyma*)
 - Jména osobní
 - Osobní jména rodná
 - Osobní jména rodinná (příjmení)

³ KARLÍK, Petr, NEKULA, Marek a PLESKALOVÁ, Jana. (eds.). *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: NLN, 2002. s 205 - 206

⁴ Podrobněji viz ČECHOVÁ, Marie. a kol. *Čeština - řeč a jazyk*. Praha: ISV, 1996. s. 55 – 57. ; KARLÍK, Petr, NEKULA, Marek, PLESKALOVÁ, Jana. (eds.). *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: NLN, 2002. s. 204.

- Osobní jména umělecká
- Přídomky
- Přezdívký
- Nepravá antroponyma
- o Jména společná
 - Jména obyvatelská
 - Jména kmenů a národů
 - Jména rodinná a rodová
- Jména zvířecí (*zoonyma*)
 - o Nepravá zoonyma
- Jména rostlin (*fytonyma*)
- B. Jména neživých věcí (*abionyma*)
 - Jména nebeských těles a souhvězdí (*astronoma/kosmonyma*)
 - Jména zeměpisná (*toponyma*)
 - Jména lidských výtvorů a zařízení (*chrématonyma*)

Jako antroponyma tedy označujeme souhrnně jména a osobní a jména společná (nejde o obecně přijímaný termín, protože někteří jazykovědci nepovažují pojmenování hromadných objektů za propria). Českým a čínským antroponymům je společné, že jsou používána dvoučlenná, tedy se skládají ze jména rodného a z příjmení. Příjmení jsou dědičná (na rozdíl od rodných jmen) a v češtině se jejich ženské podoby vytvářejí přechylováním (*moci*) z odpovídajícího příjmení mužského. S tímto jevem se v čínštině nesetkáme - ženská varianta příjmení se neliší od mužské.

O specifikách čínských vlastních jmen pojednává podrobněji kapitola 4 Čínská antroponyma.

1.1.3 Morfologická specifika vlastních jmen

Pokud jde o otázku slovních druhů, propria jsou substantiva nebo jiné slovní druhy užívané ve funkci substantiv. Z toho plyne, že u proprií rozlišujeme tytéž gramatické kategorie jako u apelativ. Při skloňování proprií proto ve velké míře

vycházíme ze skloňování apelativního; přesto můžeme narazit i výjimky. Specifická jsou propria v otázce rodu a čísla.

V případě rodu bionym se rod orientuje přirozeným rodem pojmenovávaného jedince, protože pro antroponyma, která jsou předmětem mého zkoumání, přichází v úvahu pouze rod mužský životný a ženský.

U antroponym (a u čísla bionym obecně) se vyskytuje primárně číslo jednotné, lze pro ně tedy používat termín *singularia tantum*, označující substantiva, která mají pouze tvar singuláru. V případě jmen skupinových a společných bývá využito i množné číslo, specifická jsou pak tzv. *pluralia tantum*, neboli substantiva pomnožná, která mají pouze tvar množného čísla.⁵

⁵ *Mluvnice češtiny II*. Praha: Academia, 1986. s. 346 – 348.

2 OBECNÉ ZÁSADY SKLOŇOVÁNÍ ČÍNSKÝCH ANTROPONYM V ČEŠTINĚ

2.1 O skloňování antroponym v češtině

2.1.1 Antroponyma domácí i cizí – obecně platné zásady

Existuje suma doporučených zásad, kterými se řídí skloňování antroponym v češtině. V celkovém součtu je jich mnohem víc, než uvádí následující výběr z nich; při jejich selekci byl brán zřetel na ty, které mají co do činění s předmětem zkoumání.

Skloňování vlastních jmen se realizuje na základě apelativního substantivního systému českého jazyka. To znamená, že se vlastní jména podle určitého principu zařazují do deklinačních typů českých apelativ. Vzhledem ke specifičnosti v oblasti rodu a čísla se občas užívá okrajových způsobů skloňování. U proprií se častěji než u apelativ prosazuje tendence k omezování hláskoslovných alternací, a to z toho důvodu, že je díky tomu možno jednodušeji identifikovat základní tvar jména (Nsg), a to jak psanou, tak vyslovovanou podobu.⁶

Při skloňování antroponym dochází oproti skloňování apelativ k odlišnému užívání variantních koncovek, a to v tom smyslu, že se upřednostňuje užití delších koncovek před kratšími, a to zejména v Dsg a Lsg (Nsg *Pavel*, Dsg a Lsg častěji *Pavlovi* než *Pavlu*; pouze v případě, že je uvedeno jméno v plném znění, používá se delší koncovka až u poslední části osobního jména, které ji může přijmout: *soudruhu doktoru Janu Kučerovi*).⁷

⁶ *Mluvnice češtiny II*. Praha: Academia, 1986. s. 350

⁷ Tamtéž, s. 351

2.1.2 Specifika skloňování cizích antroponym v češtině

Skutečnost, že je čeština jazyk silně flektivní, má za následek, že při začleňování některých druhů cizích vlastních jmen do češtiny dochází k morfologickým adaptacím. Děje se tak u většiny rodných jmen.⁸

Skloňování cizích vlastních jmen se v češtině řídí především jejich podobou vyslovovanou. Pro snazší a vhodnější začleňování je však třeba řídit se i podobou psanou, která umožní jednodušeji identifikovat základní tvar jména. Je tomu tak hlavně v případech, kdy neplatí korespondence foném – grafém na konci tvaru Nsg. V případě, že je jméno ve vyslovované podobě zakončeno na samohlásku, ale v psané na souhlásku, nebo je-li naopak ve vyslovované podobě jméno zakončeno na souhlásku, ale v psané na samohlásku, je tuto skutečnost při skloňování daného jména také třeba respektovat. Toto se u osobních jmen řeší mechanickým připojením koncovky k nominativnímu tvaru, a to buď koncovek substantivních (Nsg *Sardou*, Gsg *Sardoua*) nebo zájmenných (Nsg *Jenö*, Gsg *Jenöho*).⁹

Jak dále uvádí Mluvnice češtiny II, cizí ženská rodná jména, která vzhledem k zakončení ve výslovnosti nelze přiřadit k žádnému českému skloňovacímu typu, se nejčastěji počešťují přidáním koncovky *-a*. Nesklonnost přetrvává spíše výjimečně jako možnost variantní, například u jmen ženských zakončených na souhlásku (Nsg *Ester*, Gsg *Estery* i *Ester*).¹⁰

Zařazujeme-li do češtiny cizí osobní jméno, mohou ve spojení rodného jména a příjmení zůstat neskloňovaná rodná jména zakončená na *-i*, *-e*, *-o*, *-u*, pokud je skloňováno příjmení; příjmení se neobměňuje jen výjimečně.

2.2 Způsoby skloňování domácích i cizích antroponym

Následují konkrétní způsoby skloňování antroponym domácího i cizího původu. Pozornost byla opět soustředěna na zásady související s předmětem zkoumání.

⁸ Tamtéž, s. 350

⁹ *Mluvnice češtiny II*. Praha 1986. s. 350.

¹⁰ Tamtéž, s. 351.

2.2.1 Maskulina

2.2.1.1 Nsg zakončen ve výslovnosti na souhlásku

Do této skupiny řadíme velký počet jmen rodných i příjmení a také jména národní, kmenová a obyvatelská. Cizí osobní jména mohou být v grafice zakončena i písmenem samohláskovým.

Jak uvádí Mluvnice češtiny II, na základě morfonologické povahy koncové vyslovované souhlásky se při skloňování uplatňuje soubor deklinační formantů vzoru „pán“ a „muž“.¹¹ Tvarotvorný základ, k němuž deklinační formanty připínáme, je obvykle shodný s nominativem singuláru, u malé skupiny cizích jmen se v grafice odsouvá koncové samohláskové písmeno, pokud není třeba toto písmeno ponechat před deklinačními formanty i v dalších pádech z důvodů výslovnostních.

2.2.1.2 Nsg zakončen ve výslovnosti na samohlásku

V této skupině nad jmény domácími převažují právě jména cizí. Při skloňování jsou uplatňovány soubory deklinačních formantů všech substantivních vzorů pro životná maskulina, a co je velmi důležité, u jmen zakončených na přední samohlásky se uplatňuje také soubor formantů zájmenných (a to singulárových koncovek genitivu a akuzativu *-ho*, dativu *-mu*, lokativu a instrumentálu *-m*, které jsou shodné s koncovkami dlouhých tvarů adjektivní flexe). Tvarotvorný základ, ke kterému se formanty připínají, je buď bez koncové samohlásky (odsouvá se u jmen domácích i cizích, zakončených na *-a*, *-o*, případně na *-e*), nebo je shodný s nominativem singuláru.¹²

Realizace skloňování podle konkrétních samohlásek se nacházejí u příslušných čínských jmen.

¹¹ *Mluvnice češtiny II*. Praha: Academia, 1986. s. 353.

¹² Tamtéž, s. 357.

2.2.2 Feminina

2.2.2.1 Přechylování

Jak uvádí Internetová jazyková příručka Ústavu pro jazyk český akademie věd ČR¹³, přechylování příjmení neboli tvoření ženských podob příjmení z příjmení mužských není v češtině povinné – není nařízené zákonem, vyhláškou ani předpisem (pouze do dokladů se jména zapisují v přechýlené podobě). Je však pro jazykový systém češtiny jako flektivního jazyka zcela přirozené, vychází z jejích strukturních vlastností – z toho, že různé gramatické významy slov vyjadřujeme koncovkami. Přechylování je tedy součástí českého gramatického systému, pomocí přechylování vyjadřujeme větněčlenské vztahy, z nepřechýleného příjmení navíc nepoznáme rod pojmenované osoby. Pokud je nositelka jména v českém prostředí známá a její jméno je natolik jedinečné, že nemůže dojít ke zmatení osob, pak její příjmení obvykle nepřechylujeme (např. *Edith Piaf, Marilyn Monroe, Nastasja Kinski*). Orientální jména mají ostatně obecně tendenci nepřechylovat (a to i v případě, že nositelka jména není až tak význačnou a známou osobností). Náležitý pádový tvar takových příjmení lze vyjádřit pouze ve spojení s rodným jménem nebo případně jiným obecným podstatným jménem.¹⁴

2.2 Zásady začleňování čínských antroponym do češtiny

Na úvod je důležité říci, že se čínská osobní jména vyznačují pevným uspořádáním: První stojí v pořadí příjmení, pak jméno. Jaromír Vochala v *Čínsko-českém slovníku a česko-čínském slovníku* uvádí striktní požadavek, aby se čínská vlastní jména užívala jen v původním pořadí, pokud se nejedná o úřední záznamy, kde se explicitně vyžaduje pořadí jméno, příjmení.¹⁵ Svůj požadavek staví na skutečnosti, že v čínštině je spojení jména a příjmení těsnější než v češtině a že i

¹³ Internetová jazyková příručka. Přechylování [online]. Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i., 1998. [cit. 10. 3. 2011] Dostupné na WWW:

<http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=700&dotaz=p%C5%99echylov%C3%A1n%C3%AD>

¹⁴ Internetová jazyková příručka. Přechylování [online]. Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i., 1998. [cit. 10. 3. 2011] Dostupné na WWW:

<http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=700&dotaz=p%C5%99echylov%C3%A1n%C3%AD>

¹⁵ VOCHALA, Jaromír. *Čínsko-český a česko-čínský slovník*. Voznice: Leda, 2003. s. I.

jejich užití samostatně podléhá jistým pravidlům, zvlášť v případě čínských rodných jmen. Čínská jména jsou podle Vochaly častěji chápána jako celek a tak by v češtině měla také být skloňována („(...) např. Wang Meng, 2. p. Wang Menga, nikoli Wanga Menga“¹⁶). Souhlasně s Vochalou se k problému vyjadřuje i Mluvnice češtiny. „U orientálních, v češtině neprůhledných jmen se obvykle skloňuje jen jejich poslední složka (*Ho Či Min* – *Gsg Ho Či Mina*).“¹⁷ Naproti tomu Miroslava Knappová připouští vícero možných přístupů. „Při začleňování tohoto typu osobních jmen do češtiny se nám nabízí několik možností, a to od ponechání osobních jmen v nesklonné podobě a v původním pořadí přes jeho skloňování (u ženských příjmení jejich přechýlení), konečně až k počeštění slovosledu, tj. jeho obrácení na pořadí jméno + příjmení.“¹⁸ I ona ale doporučuje ve shodě s Mluvnicí češtiny II i s Vochalou připojovat tvarotvorné formanty až na konec celého jména, tedy skloňovat „Čang Jung-chao, 2. p. Čang Jung-chaa, přivlastňovací tvar Čang Jung-chaův atd.“¹⁹. Protože čínština žádným způsobem formálně nesignalizuje, zda se jedná o jméno mužské či ženské antroponymum (až na volbu slabik, a to jen v případě jména rodného, srov. kap. 4), lze tuto informaci vyčíst pouze z kontextu. Mužská čínská antroponyma se do českého deklinačního systému zařazují připojováním deklinačních formantů podle odpovídajících vzorů rodu mužského životného, naproti tomu čínská ženská antroponyma, jak uvádí Vochala²⁰ jsou v češtině nesklonná, skloňovat je lze pouze v případě, že dojde k přechýlení, ať už v případě, kdy je užito příjmení jako samostatného, nebo v situaci, kdy je tradiční pořadí příjmení + jméno otočeno a příjmení přechýleno pro účely úředních záznamů; v takových případech se skloňuje přechýlené příjmení. Existuje dále ještě okrajový způsob skloňování čínských ženských antroponym (srov. kap. 6); tohoto je však v praxi užíváno jen výjimečně.

¹⁶ VOCHALA, Jaromír. *Čínsko-český a česko-čínský slovník*. Voznice: Leda, 2003. s. I.

¹⁷ *Mluvnice češtiny II*. Praha: Academia, 1986. s. 352

¹⁸ KNAPPOVÁ, Miroslava. K začleňování čínských osobních jmen do češtiny. In TRÍSKOVÁ, Hana (ed.). *Transkripce čínštiny: sborník statí*. Praha: Česko-čínská společnost, 1999. s. 73.

¹⁹ Tamtéž.

²⁰ VOCHALA, Jaromír. *Čínsko-český a česko-čínský slovník*. Voznice: Leda, 2003. s. II.

3 ČÍŇŠTINA JAKO TIBETOČÍNSKÝ JAZYK A ZPŮSOBY JEJÍHO PŘEVODU DO ČEŠTINY

Protože je z hlediska areálového, typologického, a pokud jde o popis jednotlivých rovin jazyka, tak především z hlediska fonetického čínština odlišná od češtiny a právě tyto odlišnosti mají výrazný vliv na strukturu čínských antroponym, na metodu zkoumání i způsob, jakým je s čínskými antroponymy v češtině nakládáno, je dobré tyto odlišnosti stručně objasnit.

3.1 Čínština v systému tibetočínských jazyků

V systému jazyků se čínština řadí mezi jazyky tibetočínské. V rámci čínštiny se tradičně, a ne zcela přesně, mluví o nářečích čínštiny²¹ (vhodnější je označení „čínské jazyky“, protože tyto variety jsou mezi sebou vzájemně nesrozumitelné). Za reprezentativní jazyk čínských jazyků je obecně považována tzv. mandarínština.²²

3.2 Fonetická charakteristika čínštiny - vybrané jevy

K pochopení struktury psané podoby čínských vlastních jmen a čínštiny jako jazyka obecně je třeba uvést některé fonetické aspekty čínštiny. Mezi tyto aspekty patří²³:

1. Čínské souhlásky tvoří opozice podle ne-/přítomnosti aspirace. Existují tedy souhláskové páry jako [p] – [ph], [t] – [th], [c] – [ch] atd. V čínštině absentuje protiklad znělosti; písmena, kterými jsou v češtině označovány hlásky neznělé, označují v přepise pinyin hlásky přidechové. Česká standardní

²¹ ČERMÁK, František. *Jazyk a jazykověda*. 3. vydání, Praha: Karolinum, 2001. s. 307.

²² Tamtéž, s. 307.

²³ Podrobněji ŠVARNÝ, Oldřich a UHER, David. *Úvod do studia hovorové čínštiny*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1997. s. 36 – 37.

transkripce protiklad aspirace reflektuje v psané podobě písmenem *-ch-* (pinyin: *Chen*, česká standardní transkripce: *Čchen*).

2. Systém samohlásek nemá protiklad kvantity. To znamená, že za prozodicky stejných podmínek jsou všechny slabiky stejně dlouhé. Samohláskový systém čínštiny je bohatý na dvojhlásky a trojhlásky.
3. Na konci slabiky se v čínštině vyskytují pouze souhlásky [n] a [ŋ], v psané podobě *-n* a *-ng*; ve zbylých případech se jedná o zakončení samohláskové.
4. Výskyt souhlásek v nejrůznějších pozicích je v čínštině omezen. Souhlásky s výjimkou [n] se mohou vyskytovat pouze na začátku slabiky (souhláska [ŋ] se naproti tomu vyskytuje pouze na konci slabiky). Ne všechny souhlásky se navíc mohou pojit se všemi jednotlivými jednoduchými samohláskami, dvojhláskami, trojhláskami a samohláskami zakončenými nosovými elementy [n] a [ŋ].

V důsledku těchto omezení existuje v čínštině jen něco málo přes 400 různých slabik. Tak malé množství rozlišených slabik neumožňuje čínštině existovat jako jazyk jednoslabičný, tedy jazyk skládající se pouze z jednoslabičných slov (a to i případě, že vezmeme v úvahu, že je čínština jazyk tónový, a tedy že melodie hlasu má také rozlišovací význam); přesto čínštinu až do současnosti charakterizuje vysoké procento jednoslabičných slov.

Každá čínská slabika se skládá z iniciály, finály a tónu. Iniciála je počáteční souhláska slabiky a nemusí být ve slabice zastoupena.²⁴ Finála je zbytek slabiky, který zůstává po oddělení iniciály.²⁵

Přehled čínských slabik v přepisu pinyin (srov. kap. 3.4.1) bez tónových realizací (tyto pro mou práci nejsou směrodatné) je součástí příloh bakalářské práce (srov. příloha č. 1²⁶).

²⁴ O pinyin: Čínská slabika. In TRÍSKOVÁ, Hana (ed.). *Transkripce čínštiny: tabulky a návody*. Praha: Česko-čínská společnost, 1999. s. 8. (konkrétní autor neuveden)

²⁵ O pinyin: Čínská slabika. In TRÍSKOVÁ, Hana (ed.). *Transkripce čínštiny: tabulky a návody*. Praha: Česko-čínská společnost, 1999. s. 11. (autor neuveden)

²⁶ Částečně převzato od VÍTEK, Antonín. Transkripční tabulka pinyin -> cz [online]. Cinstina.cz, 1997 [cit. 15. 4. 2011]. Dostupné na WWW: <http://www.cinstina.cz/article.html?page=b6ca51787dff6e030dca936e2170a05f§ion=2> (další informace neuvedeny)

3.3 Místo čínštiny v typologické klasifikaci

Již Vladimír Skalička ve své stati *O typologii mluvené čínštiny* relativizuje pojetí čínštiny z hlediska strukturní jazykové typologie jako typu izolačního. Klasická čínština byla skutečně velmi dobrým reprezentantem tohoto typu; gramatické funkce vyjadřovala hlavně přidáváním pomocných slov, a nadto je k vyjádření vztahů mezi slovy již od dob klasické čínštiny používán slovosled. V současnosti však čínština stále více k tomuto přibírá rysy jazyka aglutinačního (polysyntetického); mj. vyjadřuje stále více gramatických kategorií i pomocí afixů.²⁷

Čínština je jazyk slabičný, hranice morfému se kryje s hranicí slabiky a tato často představuje plnohodnotné čínské slovo. Morfém je v případě čínštiny nejmenší jazykovou jednotkou, která spojuje rovinu významovou a rovinu výrazovou a je nedělitelná na další jednotky.

3.4 Způsoby převodu čínštiny do češtiny

Čínské písmo je písmem znakovým, ideografickým, a je tedy primárně vázáno na zachycení významů slov, zvuk jazyka je v této věci sekundární. Ideografický zápis čínštiny je důvodem, proč při převodu vlastních jmen z čínštiny do češtiny nepřichází v úvahu první ze dvou možností přepisu, jíž je transliterace. Při transliteraci se jeden grafický znak nahrazuje jiným grafickým znakem, aniž by byl brán zřetel na fonetickou hodnotu. Protože čínština nemá písmena, která by bylo možno transliterovat, je nasnadě metoda transkripce, při které je zachycována zvuková podoba daného jazyka.

V Pravidlech českého pravopisu najdeme několik zásad, které se týkají grafické podoby cizích slov v českém textu.²⁸ Od roku 1993 pamatuje publikace i na jazyky, jako je čínština, japonština nebo korejština. V oddílu, který se speciálně věnuje transkripci z jazyků, které užívají znakového písma nebo slabičné abecedy, se v případě čínštiny setkáme se standardním českým přepisem. Standardní český přepis je jednou ze dvou možností přepisu, kterou může současný český čtenář či pisatel při

²⁷ Podrobněji SKALIČKA, Vladimír. *O typologii mluvené čínštiny*. In ČERMÁK, František (ed.). *Vladimír Skalička: Souborné dílo I. (1931 – 1950)*. Praha: Karolinum, 2004. s. 316 - 339

²⁸ *Pravidla českého pravopisu*. Praha: Academia, 1993. s. 84 - 85

transkripci čínštiny využít. V literatuře a uměleckých textech se často setkáme právě s tímto typem přepisu. Ve sféře médií, hospodářství a politice se jako praktičtější jeví doporučení následovat příkladu zahraničí, kde se již dlouhá léta používá oficiální čínská transkripce pinyin.

3.4.1 O přepisu pinyin

Přepis pinyin [čteme pchinjin] neboli *Pinyin Zimu* je od roku 1958 oficiální transkripcí čínštiny v Čínské lidové republice. Tato transkripce vychází ze zkušeností s transkripcemi, které byly užívány do té doby, a z diskuze, která vznikla po uveřejnění její předběžné verze. Diskuze se účastnili i někteří čeští sinologové, mj. právě i zmiňovaný Jaromír Vochala.²⁹ Od roku 1982 je pinyin uznáván jako mezinárodní standard pro přepis čínštiny do jazyků užívajících latinku.³⁰

Transkripce je založena na latince, avšak „zvukové hodnoty, přisuzované jednotlivým písmenům latinky, jsou většinou značně odlišné od našich zvyklostí“.³¹ Pro běžného českého uživatele proto není zcela vyhovující.

Transkripční tabulka pinyinu je součástí příloh bakalářské práce (srov. příloha č. 1³²).

3.4.2 O standardním českém přepisu

Standardní česká transkripce vznikla v roce 1951 na základě návrhu Oldřicha Švarného. Ten byl pověřen, aby vypracoval návrh transkripce, která by co nejvíce odpovídala fonologickému systému čínštiny, zachycovala přibližně skutečnou fonetickou realizaci čínských hlásek a pokud možno zaváděla do češtiny co nejméně

²⁹ VOCHALA, Jaromír. Čínský přepis *pinyin* a jeho užití v češtině. In TRÍSKOVÁ, Hana (ed.). *Transkripce čínštiny: sborník statí*. Praha: Česko-čínská společnost, 1999. s. 35.

³⁰ HRDLÍČKOVÁ, Věna. Předmluva. In TRÍSKOVÁ, Hana (ed.). *Transkripce čínštiny: sborník statí*. Praha: Česko-čínská společnost, 1999. s. x.

³¹ O pinyin: Abeceda pinyin. In TRÍSKOVÁ, Hana (ed.). *Transkripce čínštiny: tabulky a návody*. Praha: Česko-čínská společnost, 1999. s. 5. (autor neuveden)

³² Částečně převzato od VÍTEK, Antonín. Transkripční tabulka pinyin -> cz [online]. Cinstina.cz, 1997 [cit. 15. 4. 2011]. Dostupné na WWW: <http://www.cinstina.cz/article.html?page=b6ca51787dff6e030dca936e2170a05f§ion=2> (další informace neuvedeny)

nové diakritiky. Komise složená ze sinologů a fonetiků pak návrh prodiskutovala a určila definitivní podobu transkripce.³³

Narozdíl od pinyinu je česká standardní transkripce založená na ortografických zvyklostech běžných v češtině a v základě vystihuje výslovnost čínštiny; pro uživatele-nesinologa je proto naprosto dostačující.

Transkripční tabulka pro přepis je součástí příloh bakalářské práce (srov. příloha č. 1³⁴).

³³ TRÍSKOVÁ, Hana. Fonetický zápis čínštiny. In TRÍSKOVÁ, Hana (ed.). *Transkripce čínštiny: sborník statí*. Praha: Česko-čínská společnost, 1999. s. 13 - 14.

³⁴ Částečně převzato od VÍTEK, Antonín. Transkripční tabulka pinyin -> cz [online]. Cinstina.cz, 1997 [cit. 15. 4. 2011]. Dostupné na WWW: <http://www.cinstina.cz/article.html?page=b6ca51787dff6e030dca936e2170a05f§ion=2> (další informace neuvedeny)

4 ČÍNSKÁ ANTROPONYMA

Kapitola má za cíl objasnit strukturu čínských antroponym, která měla, stejně jako lingvistické aspekty čínštiny, velký vliv na metodu zkoumání. Čínská antroponyma se v mnohém liší od těch českých, a proto bylo nutno zvolit metodu naprosto odlišnou od metod, které se běžně užívají při zkoumání jmen jazyků indoevropských (viz kap. 5.2).

4.1 Čínská příjmení v číslech

Čínská antroponyma jsou, jak už bylo nastíněno v kapitole o vlastních jménech, stejně jako ta česká složena ze dvou částí, z příjmení a rodného jména. Příjmení je jednoslabičné, rodné jméno se skládá z jedné, častěji ze dvou slabik. Narozdíl od češtiny je v čínštině obrovské množství jmen rodných, počet příjmení je naopak limitován. To ale neznamená, že počet čínských příjmení je malý. Publikace 姓氏·名字·称谓³⁵ uvádí, že se v průběhu zdokumentované čínské historie v Číně objevilo více než dvanáct tisíc různých příjmení, z toho více než pět tisíc sestávalo z jednoho znaku, více než čtyři tisíce byly dvouznačné a více než dva tisíce příjmení se skládalo ze tří až devíti znaků. Z průzkumů vyplývá, že v posledních letech se v Číně používá zhruba tři tisíce padesát příjmení, z toho ve více než dvou tisících devíti stech případech se jedná o příjmení jednoznačová, zhruba sto příjmení je dvouznačových a s tří až devíti znakovými příjmeními už se setkáme jen velmi zřídka.³⁶

Ze sčítání lidu provedeného v roce 1982 vyplývá, že více než šedesát procent veškerého čínského obyvatelstva používá pouhých sto příjmení. Součástí příloh bakalářské práce je tabulka ³⁷ uvádějící jejich výčet sestupně od

³⁵ 籍秀琴 (Ji Xiuqin). 姓氏·名字·称谓 (*Xingshi · mingzi · chengwei*). Peking: 北京大学中国传统文化研究中心 (Beijing Daxue Zhongguo Chuantong Wenhua Yanjiu Zhongxin), 2009. 198 s.

³⁶ Tamtéž, s. 10.

³⁷ Seznam příjmení přejat z 籍秀琴 (JI, Xiuqin). 姓氏·名字·称谓 (*Xingshi · mingzi · chengwei*). Peking: 北京大学中国传统文化研究中心 (Beijing Daxue Zhongguo Chuantong Wenhua Yanjiu Zhongxin), 2009. s. 10.

nejfrekventovanějšího 李 (Li) spolu s přepisem pinyin (tento je uveden bez tónových značek, protože tónové značky v českých textech také nefigurují, a nejsou proto pro můj výzkum směrodatné) (srov. příloha č. 2).

4.2 Sémantika čínských antroponym

Čínské rodné jméno je, jak již bylo zmíněno, obvykle dvouslabičné. Pro rodné jméno jsou zpravidla vybírány znaky, které nesou pozitivní význam, protože mají svému nositeli přinést štěstí a blahobyt. Rodné jméno bývá zároveň předesláno příjmením, které s rodným jménem nezřídka významově souvisí. Čínská rodná jména se totiž skládají ze znaků, které jsou používány v běžné komunikaci (spadají ostatně pod různé slovní druhy), a to narozdíl od příjmení, z nichž mnohá fungují pouze jako příjmení, jejich užití jako běžných slov není doloženo a je i velmi obtížné (ne-li nemožné) objasnit jejich význam.³⁸

Na příkladech běžných čínských mužských antroponym ukazuje sémantickou provázanost příjmení a rodného jména ve své knize *The Foreigner in Far Cathay* již někdejší americký kongregační misionář v Číně Walter Medhurst. Jedním z Medhurstových příkladů je mužské antroponym *Wang Daliu* (přepis pinyin, ve znacích: 王大六). *Wang* je druhé nejfrekventovanější čínské příjmení a překládá se jako „Král“; *Daliu* bychom patrně přeložili jako „Šestý“ (*Da* znamená „velký“, ale je zde spíše formální, a *Liu* nese v tomto případě význam číslice šest). Nositel tohoto jména je pravděpodobně v pořadí šestým potomkem svých rodičů.

Ženská rodná jména jsou obvykle vybírána z pojmenování drahokamů, květin nebo ženských pŕvabů a ctností a ze sémantiky jména i z užitých znaků je vždy zřejmé, že se jedná právě o jméno ženské.³⁹

³⁸ MEDHURST, Walter Henry. *The Foreigner In Far Cathay* [online]. New York: Scribner, Armstrong and company, 1873. 204 s. [cit. 28. 3. 2011] Dostupné z WWW: http://openlibrary.org/books/OL6917229M/The_foreign_in_far_Cathay

³⁹ Tamtéž.

5 ZDROJ EXCERPOVANÉHO MATERIÁLU A VYMEZENÍ METODY ZKOUMÁNÍ

5.1 Zdroj materiálu

Jako zdroj materiálu byly pro výzkum zvoleny texty na internetu. Internet je v současnosti patrně nejvyužívanější zdroj informací a narozdíl od tištěných periodik, ať už časopisů nebo knih, je mnohem pružnější a mnohem rychleji reaguje na aktuální veřejné dění, a tedy může lépe poskytnout potřebný materiál v dostatečném množství. Výhodou je také různost jazykové kompetence autorů jednotlivých článků, a proto je velmi zajímavé pozorovat, jak se tento faktor projevuje na zkoumaném materiálu. Autoři textů jsou různého věku a pohlaví a jejich články neprocházejí, narozdíl od článků v tištěných periodikách, rukama zkušených jazykových redaktorů a korektorů, kteří by případné chyby mohli odstranit. Původní záměr byl prozkoumat i Český národní korpus; ten však nabízel jen velmi malý počet dokladů.

K prohledávání internetu jsem použila vyhledávač Morfeo. Tvary byly vyhledávány od ledna do dubna 2011. Jako oblast prohledávání byly zvoleny internetové stránky obecně, byla použita funkce rozšířeného vyhledávání. V jazykovém nastavení byla zvolena čeština. Z výsledků muselo být vzhledem k „boomu“ určitého typu internetových portálů (Facebook aj.) předem vyloučeno slovní spojení „profil uživatele“; v případě, že by toto učiněno nebylo, nezobrazil by vyhledávač téměř žádné relevantní výsledky. Z předvoleb v nastavení byla zároveň vyřazena možnost ohýbání vyhledávaného jména. Zobrazené výsledky často zahrnovaly větší množství výskytů jednoho tvaru v rámci daného článku. Projít každý tisíc nalezených odkazů by bylo z časového důvodu neproveditelné; proto byl každý nalezený vyhovující odkaz započítán jako jeden výskyt. V případě nominativu singuláru navíc nebyly mezi výskyty započítány jmenné nadpisy a titulky, protože jméno v takovém případě není zapojeno do syntaktických vztahů.

5.2 Metoda zkoumání

Ve své práci jsem se rozhodla brát v potaz pouze čínská příjmení, a to z toho důvodu, že čínská rodná jména se vyskytují v bezpočtu slabičných kombinací (srov. kap. 4.2) a tyto by z časových důvodů nebylo možné prozkoumat. Abych pokryla co možná nejvíce typů čínských příjmení, které mohou mít odlišné skloňování, rozdělila jsem sto čínských nefrekventovanější příjmení (srov. kap. 4.1) podle koncové hlásky ve finále slabiky (srov. kap. 3.2) do osmi skupin a za každou vybrala tři nejčastěji se vyskytující, která jsem prozkoumala jak v transkripci pinyin, tak v české standardní transkripci. Toto jsem učinila na základě předpokladu, že je-li dané čínské příjmení vysoce frekventované ve svém domácím prostředí, mělo by se také se zvýšenou frekvencí vyskytovat v textech českých. V případě, že se příjmení nevyskytovalo v dostatečně hojném počtu a bylo třeba cíl vyhledávání pro získání lepších výsledků zpřesnit, vybrala jsem jméno, které se vyskytovalo v příkladech nejčastěji, a pokusila se dohledat alespoň tvary Gsg, aby bylo možno identifikovat inklinaci k určitému deklinačnímu typu.

Při excerpování materiálu a následném hodnocení výsledků jsem se zaměřila na tyto důležité otázky:

- Jsou čínská příjmení skloňována analogicky podle vzorů, ke kterým podle svého zakončení náležejí?
- Jaký je poměr mezi užíváním deklinovaných a nedeklinovaných tvarů u mužských příjmení a přechýlených a nepřechýlených tvarů u příjmení ženských?
- Je respektováno doporučení, že v případě jmen, u kterých se nepředpokládá, že by je čtenář znal, je jméno deklinováno tak, aby z deklinovaného tvaru zůstal zřejmý základní tvar jména? Dochází při deklinaci k vypouštění některých hlásek?
- Otázka základní a nadřazená všem předcházejícím: Drží se uživatelé při začleňování čínských antroponym do větněčlenských vztahů v češtině

doporučení, která se k této problematice vyjadřují? Reflektují tato doporučení současnou praxi?

Tyto otázky se pokusím v závěru své práce zodpovědět.

6 VÝSLEDKY EXCERPCE

V této kapitole předkládám excerpovaný materiál a doplňuji jej o komentář. Nejprve jsou uvedeny vyhledané doklady a frekvence užití, a následně se hodnotí, do jaké míry se potvrdily původní předpoklady.

Jak již bylo naznačeno v předchozích kapitolách, existuje vícero možných způsobů skloňování čínských antroponym v češtině; pro ilustraci v případě mužských antroponym použiji tentýž příklad, která uvádí Vochala⁴⁰.

Pokud uvažujeme klasické čínské pořadí jméno + příjmení, rozlišujeme v případě mužských antroponym tyto typy deklinace:

1. nedeklinované příjmení + deklinované rodné jméno (Gsg, Asg *Wang Menga*)
2. deklinované příjmení + nedeklinované rodné jméno (Gsg, Asg *Wanga Meng*)
3. deklinované příjmení + deklinované rodné jméno (Gsg, Asg *Wanga Menga*)
4. nedeklinované příjmení + nedeklinované rodné jméno (Gsg, Asg *Wang Meng*)

První případ je Vochalou preferovaný postup, kdy deklinační formanty připojujeme až za poslední slabiku čínského antroponyma jako celku. V případě čtvrtém stojí zpravidla před jménem blíže určující podstatné jméno (Gsg *spisovatele Wang Meng*). Jako zvláštní kategorii jsem zavedla typ pátý, který zahrnuje veškeré případy, kdy se hledané příjmení vyskytlo samostatně, bez rodného jména.

V případě ženských antroponym přichází v úvahu nesklonnost a přechylování příjmení; u neskloňovaných ženských antroponym je v nepřímých pádech možný pouze typ první, čtvrtý a pátý (kde typ první je v některých případech platný pro jména s nečínským rodným jménem, která pro můj výzkum nejsou směrodatná, zbylé dva značí nesklonnost), pro přechylované varianty typ druhý, třetí a pátý, kde ale také není rozlišení na typy určující, protože čínská ženská jména rodná se neskloňují a cizojazyčná je sice z hlediska zkoumání nutno brát v potaz, ale jejich konkrétní tvary (zda se skloňují, nebo ne) nejsou podstatné. U přechylovaných variant je nutno

⁴⁰ VOCHALA, Jaromír. *Čínsko-český a česko-čínský slovník*. Voznice: Leda, 2003. s. I.

automaticky počítat s tím, že se dané jméno již nedrží pořadí příjmení + jméno; přechýlení totiž znamená mnohem vyšší míru začlenění do českého deklinačního systému, a tak je tomu ostatně i v případech, že je rodné jméno jinojazyčného původu, a to jak u mužských, tak u ženských antroponym. Vochala se dále zmiňuje o okrajovém způsobu skloňování ženských antroponym. „(...) pokud by se výjimečně skloňovala, potom pouze jako celek a podle zakončení by se pak řadila k některému ženskému vzoru (např. jména zakončená na *-a*, *-o*, *-u* ke vzoru „žena“ apod.)“⁴¹.

Rozlišení na typy stejně jako u ženských antroponym není potřebné v případech nominativu singuláru a vokativu. V případě druhém, pokud se vokativ vůbec vyskytl, jednalo se o samostatně stojící příjmení.

Ve své excerpici jsem na základě výše uvedených typů podle odpovídajících čísel zanesla do tabulek počty výskytů. Nejprve je výzkumu podrobena vždy podoba příjmení v přepisu pinyin, následně jeho varianta v české transkripci (srov. příloha č. 1). V každé tabulce jsou uvedeny pouze ty pády, které byly excerpici doloženy (až na kapitolu 6.7). Symbol velkého A značí výskyt jména, které se skládalo z anglického rodného jména a čínského příjmení; v takových případech je, jak již bylo zmíněno, nutno zároveň počítat se skladbou jména ve tvaru rodné jméno + příjmení. Stejně je tomu i v případě rodných jmen českých, která se ale vyskytla jen velmi ojediněle; označena jsou velkým písmenem C. Symbol hvězdičky pak označuje počet výskytů, kdy se také objevilo otočené pořadí členů jména oproti tradičnímu, ale obě části jména zde byly čínské.

U mužských příjmení jsou pro lepší orientaci v tabulkách u každého typu znovu uvedeny způsoby skloňování.

6.1 Příjmení zakončená v písmu na *-ng* (ve výslovnosti na nosovku [ŋ]) typu *Wang*

Jak uvádí Internetová jazyková příručka Ústavu pro jazyk český AV ČR, příjmení typu *Wang* spadají do kategorie osobních jmen zakončených ve výslovnosti na tvrdou nebo obojetnou souhlásku. Pro ta platí, že je „kromě *-s*, *-z*, *-x* [ks]

⁴¹ VOCHALA, Jaromír. *Čínsko-český a česko-čínský slovník*. Voznice: Leda, 2003. s. II.

skloňujeme podle tvrdého mužského vzoru „pán“.⁴² V poznámce o orientálních jménech se zde dále dočteme, že se doporučuje skloňovat čínské jméno jako celek a koncovky tedy připojovat až za celé jméno (poučení nalezneme nejen u toho případu, ale všude, kde se objasňovaná problematika týká i čínských vlastních jmen; nebude již proto zmiňováno v obecné poznámce na počátku následujících kapitol, přestože pro ně také platí).

Rozlišované typy:

1. nedeklinované příjmení + deklinované rodné jméno
2. deklinované příjmení + nedeklinované rodné jméno
3. deklinované příjmení + deklinované rodné jméno
4. nedeklinované příjmení + nedeklinované rodné jméno
5. samostatně stojící příjmení

Wang (nerozlišená transkripce - mužské příjmení)

		deklinovaná varianta (počet výskytů)	nedeklinovaná varianta (počet výskytů)
nominativ	Wang	68 + 12A + 5* + 2C	
genitiv	Wanga	2. 8 + 6 A 3. 5 + 35A + 1* 5. 34	1. 8 + 1A 4. 5 + 1*
dativ	Wangovi	2. 3* 3. 3 + 5A 5. 15	1. 3
akuzativ	Wanga	-	1. 1
vokativ	Wangu	5. 8	-
lokál	Wangovi	3. 2	4. 1

⁴² Internetová jazyková příručka. Osobní jména mužská zakončená ve výslovnosti na souhlásku [online]. Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i., 2008. [cit. 5. 4. 2011] Dostupné na WWW: <http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=320>

		5. 3	
instrumentál	Wangem	2. 1 + 1A + 5* 3. 2 + 14A 5. 26	1. 1 4. 1

Wangová/Wang (nerozlišená transkripce - ženské příjmení)

		přechýlená forma (počet výskytů)	nepřechýlená forma (počet výskytů)
nominativ	Wangová/Wang	8 + 6A	24 + 3*
genitiv	Wangové/Wang	2. 1 + 10A 5. 3	1. 10A 4. 3A 5. 2
dativ	Wangové/Wang	2	-
akuzativ	Wangovou/Wang	1 + 1A	1
lokál	Wangové/Wang	-	2
instrumentál	Wangovou/Wang	2A	3 + 1A

Z výsledků vyplývá, že nejčastěji se vyskytujícím jménem bylo jméno Američana čínského původu *Wayna Wanga*. Tvar, který je pro Gsg uveden na tomto místě, nejlépe reprezentuje přístup, na základě něhož s tímto jménem v Gsg nakládala většina autorů článků, tedy že skloňovala jak jméno rodné, tak příjmení (příjmení systematicky podle vzoru „pán“; uživatelé měli očividně větší nesnáze s osobním jménem *Wayne* než s příjmením *Wang*). Objevilo se i poměrně hojné množství případů, kdy autor článku otočil tradiční pořadí příjmení + jméno, přestože oba členy dvojice, jak příjmení, tak jméno rodné, byly čínské. Zajímavé je, že v dativu často nebylo respektováno pravidlo, doporučené *Mluvnici češtiny II*, které navrhuje připojovat v dativu k vícečlenným částem mužského jména koncovky

krátké (-u), až u posledního připojit koncovku dlouhou (-ovi).⁴³ V lokálu naopak toto pravidlo bylo dodrženo důsledně. Obecně převládala tendence ke skloňování.

U příjmení ženských se také často jednalo o vlastní jméno s druhým členem anglického původu (*Vera Wang*). Pisatelé článků v naprosté většině případů užíli jména v podobě nepřechýlené, a k deklinaci proto docházelo pouze u jména osobního. Protože nedocházelo obvykle k přechylování, i pořadí příjmení + jméno zůstávalo zachováno.

Zhang (pinyin - mužské příjmení)

		deklinovaná varianta (počet výskytů)	nedeklinovaná varianta (počet výskytů)
nominativ	Zhang	96 + 13*	
genitiv	Zhanga	2. 2 + 3 3. 9 + 1* 5. 12	1. 7 4. 7 5. 2
dativ	Zhangovi	2. 2* 3. 1 5. 1	1. 2 4. 1
akuzativ	Zhanga	5. 6	1. 3 4. 4
vokativ	Zhangu	2. 1*	-
lokál	Zhangovi	2. 1 + 2* 5. 1	-
instrumentál	Zhangem	2. 2 + 3 3. 3	4. 1

⁴³ *Mluvnice češtiny II*. Praha: Academia, 1986. s. 351

Zhangová/Zhang (pinyin - ženské příjmení)

		přechýlená forma (počet výskytů)	nepřechýlená forma (počet výskytů)
nominativ	Zhangová/Zhang	12	26 + 5*
genitiv	Zhangové/ Zhang	1	4
dativ	Zhangové/ Zhang	-	1
akuzativ	Zhangovou/ Zhang	2	3
instrumentál	Zhangovou/ Zhang	1	6

Stejně jako u příjmení *Wang*, i v tomto případě se autoři článků nevyhýbali skloňování, které je převažující, i když ne tak výrazně jako v případě předešlém. Koncovky pro příjmení *Zhang* byly důsledně připojovány analogicky podle vzoru „pán“. Uživatelé dodržovali doporučení pro Dsg a Lsg o koncovkách *-u* a *-ovi*. Pokud byla druhá složka jména, tedy jméno osobní, nečínského původu, bylo s ní zacházeno různě, a to přestože se jednalo o jméno zřetelně nečínské; objevily se tak tvary jako *Gsg Mario Zhanga* i *Gsg Maria Zhanga*.

U ženského příjmení *Zhang* nepřechýlená varianta výrazně dominuje nad přechýlenou. Jméno tak ve většině případů zůstalo nesklonné.

Čang (česká standardní transkripce - mužské příjmení)

		deklinovaná varianta (počet výskytů)	nedeklinovaná varianta (počet výskytů)
nominativ	Čang	96 + 2A + 1*	
genitiv	Čanga	2. 1* 3. 5 5. 15	1. 15 4. 3
dativ	Čangovi	5. 10	1. 5
akuzativ	Čanga	2. 1	1. 5

		3. 1* 5. 26	
vokativ	Čangu	5. 4	-
lokál	Čangovi	5. 1	1. 2
instrumentál	Čangem	3. 1 5. 7	1. 5 4. 1 5. 1

Čangová/Čang (česká standardní transkripce – ženské příjmení)

		přechýlená forma (počet výskytů)	nepřechýlená forma (počet výskytů)
nominativ	Čangová/Čang	7	12 + 5*
genitiv	Čangové/Čang	2	1A
akuzativ	Čangovou/Čang	1	2
instrumentál	Čangovou/Čang	1	5

Varianta příjmení *Zhang* v české standardní transkripci se chovala poněkud odlišně. Pokud pomineme *Asg* a samostatné výskyty příjmení *Čang*, hodnoty výskytů skloňované a nesklonované varianty byly poměrně vyvážené.

U ženského příjmení *Čang* se nepřechýlená varianta opět ukázala jako dominantní, přestože už zdaleka ne tak výrazně. Objevilo se velké množství chyb v přepisu (a to nejen u ženského příjmení); obvykle se jednalo o kombinaci přepisů (*Lijia Čangová*)

Yang (pinyin - mužské příjmení)

		deklinovaná varianta (počet výskytů)	nedeklinovaná varianta (počet výskytů)
nominativ	Yang	31 + 27A + 9*	

genitiv	Yanga	2. 1A 3. 1 + 12A 5. 18	1. 1
dativ	Yangovi	2. 2A 3. 5A	-
akuzativ	Yanga	3. 2 + 5A 5. 16	-
vokativ	Yangu	5. 3	-
lokál	Yangovi	2. 1 3. 1	-
instrumentál	Yangem	2. 1 + 1A + 2* 3. 2 + 4A 5. 20	4. 2

Yangová/Yang (pinyin - ženské příjmení)

		přechýlená varianta (počet výskytů)	nepřechýlená varianta (počet výskytů)
nominativ	Yangová/Yang	6 + 7A	5 + 4A + 3*
genitiv	Yangové/Yang	5	3 + 1*
dativ	Yangové/Yang	1	-
akuzativ	Yangovou/Yang	2	-
instrumentál	Yangovou/Yang	5	-

Celkový pohled na ryze čínská jména s příjmením *Yang* výrazně zkreslil častý výskyt jména *Jerry Yang*. Protože jména ve tvaru anglické rodné jméno + čínské příjmení mají sklon lépe podléhat deklinování, měly převahu počty výskytů u tvarů deklinovaných. I v případě, že tato pomineme, počty výskytů jmen plně čínských skloňovaných měly mírnou převahu nad počty jmen ryze čínských, kde minimálně příjmení stálo v základním tvaru.

Femininní příjmení *Yang* se v nepřechýlené podobě téměř nevyskytovalo.

Jang (česká standardní transkripce – mužské příjmení)

		deklinovaná varianta (počet výskytů)	nedeklinovaná varianta (počet výskytů)
nominativ	Jang	19 + 2A + 5*	
genitiv	Janga	3. 1A 5. 12	1. 5 4. 2
dativ	Jangovi	5. 6	-
akuzativ	Janga	5. 12	1. 1
lokál	Jangovi	5. 4	1. 1
instrumentál	Jangem	3. 2 5. 6	4. 1

Jangová/Jang (standardní česká transkripce – ženské příjmení)

		přechýlená varianta (počet výskytů)	nepřechýlená varianta (počet výskytů)
nominativ	Jangová/Jang	3	6 + 2*
genitiv	Jangové/Jang	-	2
lokál	Jangové/Jang	-	1

U mužského příjmení *Jang* uživatelé opět nemají problém se zařazováním do českého deklinačního systému pomocí deklinačních formantů; jejich užití je několikanásobně frekventovanější než ponechání jména v původním tvaru, a to hlavně, pokud se jedná o samostatně stojící příjmení.

U ženského příjmení nejsou výsledky průkazné, protože jeho výskyt v situaci, kdy označovalo osobu ženskou, byl velmi malý, a výsledky mají proto malou míru průkaznosti.

6.2 Příjmení zakončená v písmu i ve výslovnosti na -n typu *Chen*

Pro příjmení typu *Chen* platí stejná pravidla jako pro příjmení typu *Wang*; skloňují se také podle vzoru „pán“.⁴⁴

Rozlišované typy:

1. nedeklinované příjmení + deklinované rodné jméno
2. deklinované příjmení + nedeklinované rodné jméno
3. deklinované příjmení + deklinované rodné jméno
4. nedeklinované příjmení + nedeklinované rodné jméno
5. samostatně stojící příjmení

Chen (pinyin - mužské příjmení)

		deklinovaná varianta (počet výskytů)	nedeklinovaná varianta (počet výskytů)
nominativ	Chen	116 + 12	
genitiv	Chena	2. 2 + 11* 3. 22 + 2* 5. 30	1. 4
dativ	Chenovi	2. 2 + 1* 3. 5 5. 12	1. 4 5. 1
akuzativ	Chena	2. 2 + 5* 3. 9 5. 14	1. 1 5. 1
vokativ	Chene	5. 1	-
instrumentál	Chenem	2. 6 + 3*	1. 1

⁴⁴ Internetová jazyková příručka. Osobní jména mužská zakončená ve výslovnosti na souhlásku [online]. Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i., 2008. [cit. 5. 4. 2011] Dostupné na WWW: <http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=320>

		3. 1 + 1* 5. 8	5. 1
--	--	-------------------	------

Chenová/Chen (pinyin - ženské příjmení)

		přechýlená varianta (počet výskytů)	nepřechýlená varianta (počet výskytů)
nominativ	Chenová/Chen	16	23 + 5
genitiv	Chenové/Chen	5	1
dativ	Chenové/Chen	1	-
instrumentál	Chenovou/Chen	-	1

Příjmení *Chen* bylo pro vyšší míru výskytu v českých textech při excerpování materiálu upřednostněno, přestože podle seznamu sta nejfrekventovanějších čínských příjmení (srov. příloha č. 2) by z příjmení tohoto typu mělo být nejvíce zastoupeno příjmení *Shen* (v české standardní transkripci *Šen*); toto příjmení se však vyskytovalo v mnohem menší míře než kterékoli z příjmení *Chen*, *Lin* a *Han*.

Mužské příjmení *Chen* se mnohem častěji vyskytlo jako deklinované; skloňované tvary se objevovaly až v několikanásobném množství. Častěji bylo navíc deklinováno samostatně příjmení i jméno rodné (častěji *Chena Yiho* než *Chen Yiho*). Pisatelé opět důsledně přidávali vhodné formanty podle vzoru „pán“. Objevilo se i velké množství případů, kdy bylo otočení tradiční čínské pořadí členů ve jméně. V Dsg se v převážné části výskytů dodržuje doporučení o připojování dlouhých (-u) a krátkých koncovek (-ovi).

Ženské příjmení *Chen/Chenová* se až na tvar Nsg téměř nevyskytovalo. V tomto tvaru převažovala varianta nepřechýlená.

Čchen (česká standardní transkripce - mužské příjmení)

		deklinovaná varianta (počet výskytů)	nedeklinovaná varianta (počet výskytů)
nominativ	Čchen	56 + 1*	
genitiv	Čchena	2. 1 3. 4 5. 8	1. 6 4. 2
dativ	Čchenovi	-	1. 2 4. 1
	Čchenu	3. 1	
akuzativ	Čchena	3. 3 + 1*	1. 2
		5. 1	4. 1
instrumentál	Čchenem	5. 2	1. 1
			4. 1

Hodnoty výskytů jsou až na typ pátý celkem vyrovnané. Skloňování se drží vzoru „pán“. Doporučované připojování deklinačních formantů až na konec celého jména mělo opět silnou pozici.

Čchenová/Čchen (česká standardní transkripce – ženské příjmení)

Nepřechýlené ženské příjmení *Čchen* se objevilo pouze v Nsg, ale zato hned devětkrát. Krom Nsg byl prokázán ještě jeden výskyt jména u Asg; příjmení stálo samostatně. Přechýlená varianta doložena nebyla.

Lin (nerozlišená transkripce - mužské příjmení)

		deklinovaná varianta (počet výskytů)	nedeklinovaná varianta (počet výskytů)
nominativ	Lin	7 + 2*	
genitiv	Lina	2. 1 + 1* 3. 4 5. 1	1. 6
dativ	Linovi	5. 4	-
akuzativ	Lina	5. 2	-
instrumentál	Linem	2. 1 + 2* 5. 2	-

Linová/Lin (nerozlišená transkripce - ženské příjmení)

		přechýlená varianta (počet výskytů)	nepřechýlená varianta (počet výskytů)
nominativ	Linová/Lin	2	10 + 5A
genitiv	Linové/Lin	5. 2	4.1 + 1* 5. 2
dativ	Linové/Lin	-	5.1
akuzativ	Linovou/Lin	-	5.1
instrumentál	Linovou/Lin	-	4. 1 5. 2

V člancích převažovala samostatná příjmení *Lin*, pokud se vyskytovala jména celá, tak obvykle dvouslabičná (jednoslabičné příjmení a jednoslabičné jméno rodné). Samostatné mužské příjmení bylo bez výjimky doplňováno o české deklinační formanty; v případě dvouslabičného jména tomu bylo opačně, tedy jméno bylo ve většině případů považováno za celek a deklinační formant byl připojen až k poslední

slabice (Gsg *mistra Lin-Ťiho*). Ve zbytku případů se pak se jednalo o jméno s anglickým jménem rodným, které mělo samostatný deklinační formant pro příjmení i jméno rodné (Gsg *Justina Lina*); trojslabičná jména s příjmením *Lin* se vyskytla pouze jako ženská. Objevil se i další zajímavý úkaz, a to ten, že v případě, že poslední slabika jména je zakončena na samohláskovou skupinu *-ao*, uživatelé raději skloňují první slabiku jména (Gsg nejčastěji *Lin Biao* spolu s předcházejícím určujícím podstatným jménem, méně často *Lina Biao* a nejméně *Lin Biaoa* a *Lina Biaoa*).

Mezi ženskými příjmeními opět dominuje nepřechýlená varianta.

Han (pinyin - mužské příjmení)

		deklinovaná varianta (počet výskytů)	nedeklinovaná varianta (počet výskytů)
nominativ	Han	23 + 2A + 1*	
dativ	Hanovi	5. 10	1. 1 -
lokál	Hanovi	5. 1	-
instrumentál	Hanem	3. 1A 5. 7	-

Byl doložen podobný jev, který byl zaznamenán již u příjmení *Lin*: Pokud se jednalo o jméno tří- a víceslabičné, dostávala každá jeho část, příjmení i jméno rodné, svůj deklinační formant.

Hanová/Han (pinyin - ženské příjmení)

Doložen byl nepřechýlený nominativ singuláru, z šesti případů byl jeden s anglickým rodným jménem. Jedenkrát se objevil také nepřechýlený Gsg (pouze příjmení).

Chan (česká standardní transkripce - mužské příjmení)

		deklinovaná varianta (počet výskytů)	nedeklinovaná varianta (počet výskytů)
nominativ	Chan	8 + 38A	
genitiv	Chana	2. 1+ 32A 3. 71A 5. 13	4. 1
dativ	Chanovi	2. 3A 3. 4A 5. 14A	-
akuzativ	Chana	2. 1 + 4A 3. 3 + 11A 5. 5 + 4A	-
vokativ	Chane	1	-
lokál	Chanovi	2. 4A 3. 2A 5. 1	-
instrumentál	Chanem	2. 2 + 89A 3. 2 + 34A 5. 9 + 11A	-

Chanová/Chan (česká standardní transkripce – ženské příjmení)

		přechýlená varianta (počet výskytů)	nepřechýlená varianta (počet výskytů)
nominativ	Chanová/Chan	45A	3* + 1A
genitiv	Chanové/Chan	-	1A
dativ	Chanové/Chan	22A	-
akuzativ	Chanovou/Chan	-	1*

instrumentál	Chanovou/Chan	6	1*
--------------	---------------	---	----

Vysoký počet výskytů u přechýlené formy jména způsobilo ve všech pádech jméno *Jackie Chan*. Výsledky odpovídaly příznačně kombinaci anglického rodného jména a čínského příjmení; zajímavé je, že v Gsg a Dsg jméno byly deklinační formanty obvykle přidávány ke jménu i k příjmení, zatímco v Isg výrazně převažovala nesklonnost rodného jména. I přes výrazné převládání jmen částečně anglických je zřejmá převaha alespoň částečně deklinovaných jmen. Naopak výsledky u tvarů femininních průkazné nejsou.

6.3 Příjmení zakončená ve výslovnosti na souhlásku a v grafice na samohlásku

6.3.1 Příjmení zakončená v grafice na -e typu He

Kategorie nese v názvu dva různé typy příjmení z hlediska výslovnosti. Jde jednak o čínská příjmení, která jsou ve výslovnosti zakončena na tvrdou nebo obojetnou souhlásku, jednak o příjmení, která jsou zakončena na měkkou souhlásku. Každý z těchto typů má své vlastní skloňování. Koncové *-e/-i* je podle fonetických pravidel čínštiny němé.

Existence této kategorie jako samostatné předpokládá vzdělanějšího autora článku, a to z toho důvodu, že zápis slabiky *he* v pinyinu a její varianty *che* nijak nenaznačuje, že ono koncové *-e* je němé, a lze předpokládat, běžný uživatel vysloví toto němé *-e* jako běžný vokál [e] a zařadí tak slabiku do kategorie podrobněji popsané v kapitole 6.5. Rozdíl v kategoriích je v tom, že při zakončení na plně vyslovovaný vokál *-e* se připouští i zájmenné skloňování.

Typ *He* reprezentuje příjmení, jejichž slabika je zakončena na tvrdou nebo obojetnou souhlásku a jež skloňujeme, jak uvádí Internetová jazyková příručka, podle vzoru „pán“. Slabika *he* je případem, kdy hláskové písmeno *-e* není

vyslovováno, ale protože ono němé *-e* ovlivňuje výslovnost jména, kvůli naznačení výslovnosti by mělo být zachováno i v nepřímých pádech (Nsg *He*, Gsg *Hea*).⁴⁵

Stejný předpoklad je třeba uvažovat i v případě typu *Shi* (Š' v české standardní transkripci). I zde je třeba z týchž důvodů koncové hláskové písmeno v nepřímých pádech v grafice *-i* ponechat. Příjmení *Shi* je zástupcem kategorie skupiny příjmení zakončených ve výslovnosti na měkkou nebo obojetnou souhlásku, skloňovaných podle vzoru „muž“.⁴⁶ I zde je však třeba uvažovat možnost, že čtenář podle běžných českých výslovnostních pravidel zařadí slabiku do kategorie s jiným skloňováním, konkrétně do kategorie příjmení zakončených na plně vyslovovaný vokál *-i*.

Rozlišované typy:

1. nedeklinované příjmení + deklinované rodné jméno
2. deklinované příjmení + nedeklinované rodné jméno
3. deklinované příjmení + deklinované rodné jméno
4. nedeklinované příjmení + nedeklinované rodné jméno
5. samostatně stojící příjmení

***He; Heová* (pinyin – mužské i ženské příjmení)**

Ačkoli má příjmení *He* ve svém domácím prostředí vysokou frekvenci užití, v českých textech naopak není téměř k nalezení. V deklinovaných tvarech se nevyskytovalo vůbec, v nedeklinovaných byly zaznamenány čtyři výskyty, a to nominativní *He Pingping* (dva výskyty), akuzativní *He Ning* (jeden výskyt) a lokálové *po panu He* (dva výskyty). I tyto nemnohé výskyty však ukazují na sklon ponechávat jméno v základním tvaru. Ženské příjmení se nevyskytlo, ať už v přechýlené či nepřechýlené podobě.

⁴⁵ Internetová jazyková příručka. Jména zakončená v písmu na samohláskové písmeno a ve výslovnosti na souhlásku [online]. Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i., 2008. [cit. 5. 4. 2011] Dostupné na WWW: <http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=320#nadpis6>

⁴⁶ Internetová jazyková příručka. Jména zakončená v písmu na samohláskové písmeno a ve výslovnosti na souhlásku [online]. Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i., 2008. [cit. 5. 4. 2011] Dostupné na WWW: <http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=320#nadpis13>

Podoba příjmení v české standardní transkripci (**Che**; **Cheová**) nebyla doložena v žádném tvaru.

U příjmení He (a ostatně ani u následujících tohoto typu) se pro malý počet výskytů bohužel nepodařilo prokázat, zda uživatelé skutečně považují za směrodatnou psanou podobu jména.

Zhe; Zheová (pinyin – mužské i ženské příjmení)

Příjmení *Zhe* se vyskytovalo pouze jako mužské, a to čtyřikrát v Nsg, jedenkrát jako nedeklinovaný Isg (deklinční formant nebyl připojen ani k příjmení, ani k jménu rodnému). Při takovém výskytu není možné činit relevantní závěry, stejně jako u podoby jména v české standardní transkripci.

Če, Čeová (česká standardní transkripce - mužské příjmení a ženské příjmení)

Příjmení *Če* se objevilo se pouze dvakrát jako příjmení mužské v Nsg.

Shi (pinyin – mužské příjmení)

		deklinovaná varianta (počet výskytů)	nedeklinovaná varianta (počet výskytů)
nominativ	Shi	7 + 2*	
genitiv	Shiho	2. 1*	-
dativ	Shiovi	-	1. 1 4. 1
instrumentál	Shiem	3. 1A 5. 1	1. 1

Doložené tvary příjmení *Shi* v Gsg skutečně značí, že uživatelé se řídí psanou podobou jména, ne jeho náležitou výslovností, a připojují zájmenné koncovky. Varianta v české standardní transkripci **Š'** nebyla jako čínské příjmení nalezena

v žádné variantě, mužské ani ženské. Protože bylo třeba nějakým způsobem ověřit alespoň jeho příslušnost k některému mužskému vzoru skloňování, použila jsem případu, když se slabika *š'* vyskytuje jako poslední část čínského jména rodného (*Čchi Paj-š'*), a suplovala Gsg. Tvar *Čchi Paj-š'e* podle vzoru „muž“ se objevil šestkrát, tvary podle jiných deklinačních typů doloženy nebyly.

Jako příjmení ženské byl doložen jeden výskyt v Nsg a jeden v Dsg, pokaždé se jednalo o samostatné příjmení.

6.3.2 Jména zakončená na v grafice -i/-j typu *Cai*

Samohláskové písmeno *-i* na konci slabiky, kterému předchází jiné samohláskové písmeno, vyslovujeme jako [j], proto slabiky s takovým zakončením řadíme do skupiny jmen zakončených ve výslovnosti na měkkou nebo obojetnou souhlásku *-s, -z* či na písmeno *-x* [ks]. Podle Internetové jazykové příručky skloňujeme tato jména obvykle pravidelně podle vzoru „muž“.⁴⁷

Rozlišované typy:

1. nedeklinované příjmení + deklinované rodné jméno
2. deklinované příjmení + nedeklinované rodné jméno
3. deklinované příjmení + deklinované rodné jméno
4. nedeklinované příjmení + nedeklinované rodné jméno
5. samostatně stojící příjmení

Cai (pinyin - mužské příjmení)

		deklinovaná varianta (počet výskytů)	nedeklinovaná varianta (počet výskytů)
nominativ	Cai	18 + 1A + 2*	
genitiv	Caie	5. 3	1. 2

⁴⁷ Internetová jazyková příručka. Jména zakončená v písmu na samohláskové písmeno a ve výslovnosti na souhlásku [online]. Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i., 2008. [cit. 5. 4. 2011] Dostupné na WWW: <http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=320#nadpis13>

			4. 2
dativ	Caiovi	5. 1	-
instrumentál	Caiem	5. 2	4. 1

Genitiv naznačuje sklon k vyšší míře používání základního tvaru i v nepřímých pádech. Přechýlené ženské příjmení **Caiová** v člancích předložených Morfeem nebylo doloženo. Z nepřechýlených tvarů jména (**Cai**) to byl Nsg třikrát, jednou s otočeným pořadím příjmení a rodného jména. Dále se objevilo samostatné příjmení v genitivu, dativní plné jméno a vokativní samostatné příjmení.

Cchaj (česká standardní transkripce - mužské příjmení a ženské příjmení)

		mužské příjmení nedeklinované (počet výskytů)	ženské příjmení (počet výskytů)
nominativ	Cchaj	17	3
genitiv	Cchaj	1. 4	-
dativ	Cchaj	1. 3	-
instrumentál	Cchaj	1. 1	-

K mužskému příjmení *Cchaj* byl v příslušném pádě připojen deklinační formant pouze jednou, a to v Dsg; příjmení stálo samostatně, bez rodného jména. Je zde zřetelný rozdíl mezi přepisem téhož příjmení v pinyinu a v české standardní transkripci. Zatímco v čínské variantě jsou počty výskyt tvarů deklinovaných a nedeklinovaných vyvážené, v české transkripci je výrazně více tvarů deklinovaných.

Přechýlené příjmení **Cchajová** se objevilo pouze jedenkrát, a to v tiráži hry; není proto pro výzkum relevantní.

Dai (pinyin - mužské příjmení)

		deklinovaná varianta (počet výskytů)	nedeklinovaná varianta (počet výskytů)
nominativ	Dai	16 + 1A + 5*	
genitiv	Daie	2. 1 5. 3	4. 1
dativ	Daiovi	5. 2	4. 1
akuzativ	Daie	5. 2	-
vokativ	Dai	1	-
instrumentál	Daie	5. 4 + 1*	-

V případě příjmení **Dai** je na první pohled překvapivý výskyt deklinované podoby jména. Když se však podíváme pozorněji, zjistíme, že se v převážné většině případů jedná o typ pátý, tedy o samostatně stojící příjmení. Krom tohoto typu byl výskyt příjmení velmi malý. Tvary byly utvářeny analogicky podle vzoru muž.

Ženské příjmení **Dai** se objevilo ve výsledcích celkem osmkrát. Pět případů náleželo nominativu singuláru, dva potom genitivu singuláru a jeden vokativu singuláru. Celkem čtyřikrát bylo otočeno tradiční pořadí příjmení a jména, v jednom případě došlo k chybnému přechýlení, nepoučený autor přechýlil jméno rodné (*Dai Yinpingová*). Přechýlená podoba doložena nebyla.

Taj (česká standardní transkripce - mužské příjmení)

Příjmení Taj potřebné poznatky nepřineslo. V počtu sedmi výskytů se objevil Nsg, v počtu jednoho výskytu samostatné příjmení v Gsg. Ženské příjmení **Tajová** ani jeho podoba **Taj**, varianta nepřechýlená, doloženy nebyly.

Bai (pinyin – mužské příjmení)

		deklinovaná varianta (počet výskytů)	nedeklinovaná varianta (počet výskytů)
nominativ	Bai	12 + 1A + 1*	
genitiv	Baie	5. 2	4. 3
dativ	Baiovi	-	-
akuzativ	Baie	5. 1	1. 1 4.1
instrumentál	Baiem	5. 2	1. 1

Hodnoty tvarů přechýlených převažují pouze u typu pátého, jak tomu bylo již mnohokrát v předešlých případech. Příjmení *Bai* je analogicky skloňováno podle vzoru „muž“.

Baiová/Bai (pinyin – ženské příjmení)

		přechýlená varianta (počet výskytů)	nepřechýlená varianta (počet výskytů)
nominativ	Baiová/Bai	4	17 + 3*
genitiv	Baiové/Bai	-	6
dativ	Baiové/Bai	-	2
instrumentál	Baiovou/Bai	-	1

Nepřechýlená varianta má velkou převahu nad variantou přechýlenou (častěji *Bai Ling* než *Ling Baiová*), v jednom případě došlo navíc k chybnému přechýlení na tvar *Bai Lingová*.

Paj (česká standardní transkripce – mužské příjmení)

		deklinovaná varianta (počet výskytů)	nedeklinovaná varianta (počet výskytů)
nominativ	Paj	11	
genitiv	Paje	5. 1	1. 4
instrumentál	Pajem	-	4. 2

Počet výskytů byl obecně velmi omezený. I tato nízká čísla však ukazují inklinování ke vzoru „muž“. Femininní **Pajová** doloženo nebylo, jeho varianta **Paj** pouze jedenkrát.

6.4 Příjmení zakončená ve výslovnosti i v písmu na vokál *-i* typu *Li*

Jména cizího původu zakončená na *-i*, *-y* se skloňují pomocí zájmenných koncovek.⁴⁸ Do této kategorie spadají i příjmení zakončená na *-ü*; jak uvádí Marie Krčmová, střední vysoké *ü* je chápáno jako labializovaná podoba hlásky *i*.⁴⁹

Rozlišované typy:

1. nedeklinované příjmení + deklinované rodné jméno
2. deklinované příjmení + nedeklinované rodné jméno
3. deklinované příjmení + deklinované rodné jméno
4. nedeklinované příjmení + nedeklinované rodné jméno
5. samostatně stojící příjmení

⁴⁸ Internetová jazyková příručka. Jména zakončená v písmu i ve výslovnosti na *-i* [online]. Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i., 2008. [cit. 5. 4. 2011] Dostupné na WWW: <http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=323#nadpis1>

⁴⁹ KRČMOVÁ, Marie. Fonetika. Systematická vokálů z artikulačního hlediska. [online] Brno: Filozofická fakulta MU Brno, 2007. [cit. 5. 4. 2011] Dostupné na WWW: <http://is.muni.cz/elportal/estud/ff/js07/fonetika/materialy/ch05s03.html>

Li (nerozlišená transkripce - mužské příjmení)

		deklinovaná varianta (počet výskytů)	nedeklinovaná varianta (počet výskytů)
nominativ	Li	7 + 1*	
genitiv	Liho	2. 6A 3. 6A 5. 4	1. 3
dativ	Liovi	2. 2A 3. 1A 5. 7	1. 1 + 1*
	Limu	-	-
akuzativ	Liho	2. 7A 3. 2A 5. 2	4. 1
lokál	Liovi	3. 1	-
instrumentál	Liem	2. 1A 3. 2A 5. 2	1. 1A
	Lim	5. 1	

Liová/Li (nerozlišená transkripce - ženské příjmení)

		přechýlená varianta (počet výskytů)	nepřechýlená varianta (počet výskytů)
nominativ	Liová/Li	1	
genitiv	Liové/Li	1	18
akuzativ	Liovou/Li	1	4

Výsledky byly částečně zkresleny přítomností jména *Jet Li*. U příjmení *Li* byly důsledně připojovány koncovky zájmenné (vzor „ten“).

V dativu bylo v případě skloňování příjmení i jména rodného zachováno pravidlo, že delší koncovku *-ovi* připojujeme až k poslednímu členu (výjimek bylo i v jiných případech nanejvýš třetina celkového počtu výskytů Dsg typu tři a obvykle se jednalo o dvouslabičná jména).

Některá dvoučlenná jména s příjmením *Li* se pojila s rodným jménem s jedním členem z angloamerického okruhu (*Kathy Liová*), některá byla ryze čínská (*Jingjing Liová*). Je ale patrné, že ne vždy je přechýlení tou správnou cestou, a to hlavně v případech, kdy si autor článku není jist stavbou jména (jako například v případě herečky *Gong Li*, kdy pokus o přechýlení přinesl tvar *Gong Liová*).

Yi (pinyin – mužské příjmení)

		deklinovaná varianta (počet výskytů)	nedeklinovaná varianta (počet výskytů)
nominativ	Yi	18	
genitiv	Yiho	5. 1*	1. 1 + 1A 4. 1
dativ	Yimu	-	4. 1
akuzativ	Yiho	-	5. 1
instrumentál	Yim	-	4. 2

Slabika **Yi** jakožto čínské příjmení ženské se vyskytla pouze dvakrát v Nsg. Nepřechýlená varianta nebyla doložena, což dokazuje, že autoři článků viděli jednodušší cestu v ponechání příjmení v základním tvaru. V české standardní transkripci jakožto mužské příjmení **I** nebo také femininní **I/Iová** doloženo nebylo.

Ji, Jiová (pinyin – mužské a ženské příjmení)

Vyhledávač Morfeo nenalezl žádný výskyt toho příjmení, ať už v jakékoli podobě. Varianta v české standardní transkripci (**Ťi, Ťiová**) se objevila jedenkrát v Nsg jako mužské a jedenkrát jako ženské příjmení, jedenkrát pak v Gsg jako samostatné mužské příjmení.

6.5 Příjmení zakončená ve výslovnosti i grafice na vokál -e typu Xie

Pro typ *Xie* platí, že „předchází-li tvrdá nebo obojetná souhláska (kromě s, z), skloňujeme jména podle vzoru „pán“ nebo pomocí zájmenných koncovek. I když u jmen známých stále převládá spíše tradiční skloňování podle vzoru „pán“, zájmenné skloňování je dnes stále užívanější (a to čím dál častěji i u známých jmen), protože je z pádových tvarů lépe rozpoznatelná základní podoba jména (...). Pokud koncovému -e předchází ve výslovnosti měkká souhláska nebo -s-, -z-, skloňujeme jméno buď podle vzoru „soudce“, nebo stejně jako u předchozího typu stále častěji i pomocí zájmenných koncovek (..)“⁵⁰.

Rozlišované typy:

1. nedeklinované příjmení + deklinované rodné jméno
2. deklinované příjmení + nedeklinované rodné jméno
3. deklinované příjmení + deklinované rodné jméno
4. nedeklinované příjmení + nedeklinované rodné jméno
5. samostatně stojící příjmení

⁵⁰ Internetová jazyková příručka. Jména cizího původu zakončená ve výslovnosti i grafice na -e [online]. Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i., 2008. [cit. 5. 4. 2011] Dostupné na WWW: <http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=322#nadpis2>

Xie (pinyin - mužské příjmení)

		deklinovaná varianta (počet výskytů)	nedeklinovaná varianta (počet výskytů)
nominativ	Xie	15 + 2A + 4*	
genitiv	Xiea	-	1. 3
	Xieho	2. 1	5. 1
		3. 2*	
akuzativ	Xiea	-	1. 1

Výskyt příjmení byl velice malý a výsledky jsou neprůkazné. Přesto lze díky Gsg vidět přichylnost k zájmennému skloňování.

Ženské příjmení v přechýleném tvaru se objevilo v Nsg celkem dvakrát, nepřímé pády absentovaly. V nepřechýleném tvaru se v dokladech objevil Nsg Xie jedenáctkrát, z toho jeden případ bylo jméno, jehož součástí bylo osobní jméno anglické, jeden případ, kdy došlo k otočení pořadí jméno + příjmení. Z ostatních pádů se dále objevil Dsg jedenkrát, Asg také jedenkrát a Isg také jedenkrát.

Varianta příjmení Xie v české standardní transkripci (**Sie**) se ve vzorku textů, který byl nabídnut vyhledávačem Morfeo, neobjevila, a to ani v nepřímých pádech. Stejně tak nebyla nalezena ani ženská přechýlená varianta **Sieová**, taktéž ani v nepřímých pádech.

Xue (pinyin - mužské i ženské příjmení)

		mužské příjmení nedeklinované (počet výskytů)	ženské příjmení (počet výskytů)
nominativ	Xue	9 + 2*	5
genitiv	Xue	4. 1	1
akuzativ	Xue	-	1

lokál	Xue	-	2
-------	-----	---	---

Pro svou nečetnost výskytů v člancích postačí pro znázornění výsledků jediná tabulka, a to jak pro mužskou, tak pro ženskou nedeklinovanou variantu příjmení. Jako deklinované se mužské příjmení *Xue* vyskytlo pouze dvakrát, a to v *Asg Yali Xuea*, tedy navíc došlo k otočení tradičního pořadí příjmení + jméno. Ženská přechýlená podoba příjmení doložena nebyla.

Süe (česká standardní transkripce - mužské příjmení a ženské příjmení)

Příjmení *Süe* se ve výsledcích, zobrazených vyhledávačem Morfeo, objevilo pouze v Nsg, dvakrát jako jméno mužské, z čehož v jednom případě došlo k otočení tradičního pořadí příjmení a rodného jména, osmkrát se pak vyskytlo jako jméno ženské. Přechýlená varianta zaznamenána nebyla.

Ye, Yeová (pinyin – mužské a ženské příjmení)

Maskulinní varianta se vyskytla v Nsg pětkrát, z toho jednou s nepravidelným pořadím, jednou s anglickým rodným jménem. Dále byl doložen jeden Gsg prvního typu, jeden Isg prvního typu a jeden výskyt přechýlené varianty příjmení v Nsg.

Varianta v české transkripci **Je, Jeová** doložena nebyla.

6.6 Příjmení zakončená ve výslovnosti i v písmu na vokál *-a* typu

Ma

Podle obecně platných zásad skloňujeme domácí jména zakončená ve výslovnosti i v písmu na *-a* skloňujeme podle vzoru „předseda“ (*Ondra, Jarda, Svoboda* – 2. p. *Ondry, Jardy, Svobody*). Orientální a tedy i čínská antroponyma jsou specifická (kromě víceslabičných japonských), protože k nim, narozdíl od ostatních antroponym domácích i cizích, připojujeme mechanicky deklinační formanty vzoru

„pán“ (*Ma* – Gsg *Maa*). Mají-li tato jména více částí, skloňujeme až poslední část jména, nebo první a poslední.⁵¹

Rozlišované typy:

1. nedeklinované příjmení + deklinované rodné jméno
2. deklinované příjmení + nedeklinované rodné jméno
3. deklinované příjmení + deklinované rodné jméno
4. nedeklinované příjmení + nedeklinované rodné jméno
5. samostatně stojící příjmení

Ma (nerozlišená transkripce – mužské příjmení)

		deklinovaná varianta (počet výskytů)	nedeklinovaná varianta (počet výskytů)
nominativ	Ma	7 + 1A	
genitiv	Maa	2. 1* 5. 5	-
dativ	Maovi	5. 1	-
akuzativ	Maa	5. 2	-
instrumentál	Maem	3. 2A + 1* 5. 1	-

Protože výskyt příjmení *Ma* nebyl rozsáhlý, vybrala jsem jméno Číňana *Ma Lina* a namátkou se pokusila vyhledat dvě nejpravděpodobnější varianty Gsg, tedy tvary *Maa Lina* a *Ma Lina*. Pro tvar první, tedy případ, kdy deklinaci podléhá příjmení i jméno, nebyl nalezen žádný výskyt, zatímco pro druhou variantu jich bylo šest. Příjmení bylo skutečně skloňováno podle „pán“. V oněch několika málo případech, které se vyskytli, upřednostnili uživatelé deklinaci před používáním jména

⁵¹ Internetová jazyková příručka. Jména zakončená ve výslovnosti i v písmu na -a [online]. Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i., 2008. [cit. 5. 4. 2011] Dostupné na WWW: <http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=321>

v základním tvaru. Uživatelé nerozlišovali ve skloňování příjmení *Ma* a *Mao* (srov. 6.7)

Maová/Ma (nerozlišená transkripce - ženské příjmení)

Ženské příjmení *Ma* a jeho přechýlená varianta *Maová* byly vyhledávačem nalezeny v těchto tvarech: Nepřechýlené se příjmení nevyskytlo ani jednou, přechýlená varianta *Maová* v Nsg sedmkrát, v Gsg *Maové* pětkrát a Asg jedenkrát. Doklady ostatních tvarů zaznamenány nebyly.

Jia (pinyin - mužské příjmení)

		deklinovaná varianta (počet výskytů)	nedeklinovaná varianta (počet výskytů)
nominativ	Jia	12	
genitiv	Jiaa	-	1. 3
akuzativ	Jiaa	-	4. 2
instrumentál	Jiaem	-	1. 1

Nedeklinovaná varianta výrazně převládá. Skloňování se opět řídilo podle vzoru „pán“.

Jiaová/Jia (pinyin - ženské příjmení)

Přechýlená podoba zdokumentována nebyla. Varianta nepřechýlená se objevila třikrát ve genitivu singuláru, z toho dvakrát bylo změněno pořadí příjmení a jména. Objevil se navíc i Isg v počtu jednoho výskytu. U mužských příjmení zakončených na *-ia* nabízí Vochala možnost skloňování podle vzoru „předseda“.⁵²

Nebyly nalezeny žádné výskyty v české transkripci (***Ťia***, ***Ťiaová***).

⁵² VOCHALA, Jaromír. *Čínsko-český a česko-čínský slovník*. Voznice: Leda, 2003. s I.

Xia (pinyin - mužské příjmení a ženské příjmení)

		mužské příjmení nedeklinované (počet výskytů)	ženské příjmení (počet výskytů)
nominativ	Xia	5 + 1A	3
genitiv	Xia	1. 1	1
dativ	Xia	4. 1	-
instrumentál	Xia	1. 1	1

Nebyly doloženy žádný výskyty deklinovaného maskulinního jména *Xia*. Přechýlená varianta ženské jména *Xia* se sice vyskytla, ale protože se jednalo o úřední záznam, není tento výskyt pro výzkum relevantní.

Sia, Siaová (česká standardní transkripce – mužské a ženské příjmení)

Mužské příjmení *Sia* bylo třikrát doloženo v Nsg, ženské nepřechýlené příjmení se v Nsg objevilo čtyřikrát. Způsob deklinace podle vzoru „předseda“ byl doložen jedenkrát (Asg *Siu Šu-t'üan*).

Jako čínské ženské příjmení se slabika vyskytla sedmkrát, pokaždé v Nsg, čtyřikrát v nepřechýlené a třikrát v přechýlené podobě. Dvakrát se jednalo o chybné přechýlení a současně i špatně provedený přepis (přechýleno bylo jméno rodné – **Liu Siaová** namísto **Sia Liouvá**).

6.7 Příjmení zakončená ve výslovnosti i v písmu na vokál -o typu **Mao**

Cizí jména obecně zakončená v v písmu i výslovnosti na -o se skloňují podle vzoru „pán“ a v nepřímých pádech vypouštíme koncové -o (výjimkou je Vsg, který je totožný s Nsg). U jmen orientálních a tedy i čínských je však situace odlišná. Koncovky zde zpravidla připojujeme za celé jméno (Wo, Gsg *Woa*); výjimkou je

jméno *Mao* (*Mao Ce-Tung*), u kterého se v nepřímých pádech koncové *-o* tradičně vypouští (Gsg *Maa*).⁵³

Rozlišované typy:

1. nedeklinované příjmení + deklinované rodné jméno
2. deklinované příjmení + nedeklinované rodné jméno
3. deklinované příjmení + deklinované rodné jméno
4. nedeklinované příjmení + nedeklinované rodné jméno
5. samostatně stojící příjmení

Mao (nerozlišená transkripce - mužské příjmení)

		deklinovaná varianta (počet výskytů)	nedeklinovaná varianta (počet výskytů)
nominativ	Mao	135	
genitiv	Maoa	5. 4	1. 71
	Maa	3. 5	4. 1
		5. 125	5. 4
dativ	Maovi	3. 1A	1. 13
		5. 43	
akuzativ	Maoa	-	1. 13
	Maa	3. 2	5. 1
		5. 39	
lokál	Maovi	5. 28	1. 3
instrumentál	Maoem	-	1. 21
	Maem	2. 1	
		3. 3	
		5. 56	

⁵³ Internetová jazyková příručka. Jména zakončená v písmu i ve výslovnosti na *-o* [online]. Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i., 2008. [cit. 5. 4. 2011] Dostupné na WWW: <http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=324#nadpis1>

Přestože příjmení *Mao* je až ve druhé polovině sta nejpoužívanějších čínských jmen, bylo ve výzkumu upřednostněno pro svého významného nositele *Mao Zedonga*. Skloňováno bylo důsledně podle vzoru „pán“ (a to jak v přepise pinyin, tak v české standardní transkripci), alespoň částečně skloňovaná varianta dominovala ve všech pádech. Konkrétně u jména *Mao Zedong* je toto způsobeno územ. Nejsilněji byly zastoupeny typ první a pátý. Tvar Gsg *Maa* se objevoval pouze v případech, kde bylo příjmení užito samostatně, obvykle s doplňujícím podstatným jménem (např. vůdce, kormidelník).

Tabulka v tomto případě (a u následujících příjmení tohoto typu) uvádí i tvary Gsg, Asg, Isg, které se většinou nevyskytly, a to tvary gramaticky náležité. Tvary jsou uvedeny pro naznačení rozdílu mezi tvary příjmení *Ma* a *Mao* v nepřímých pádech. Tradiční vypouštění formantu -o působilo při hledání výskytů nemalé obtíže, protože bylo třeba u každého nepřímého pádu krom vokativu zjišťovat podobu Nsg daného jména; nebyl jiný způsob, jak dokázat, o které z příjmení *Ma* a *Mao* se jedná.

Ženské varianta příjmení ***Maová/Mao*** byla nalezena pouze v podobě nepřechýlené v Nsg v počtu deseti výskytů.

Zhao (pinyin - mužské příjmení)

		deklinovaná varianta (počet výskytů)	nedeklinovaná varianta (počet výskytů)
nominativ	Zhao	43 + 9*	
genitiv	Zhaoa	2. 1*	1. 5 + 2C
		5. 1	5. 3
	Zhaa	3. 3	
		5. 1	
dativ	Zhaovi	5. 1	1. 1
			5. 1
akuzativ	Zhaoa	-	1. 2
	Zhaa	5. 1	5. 1
lokál	Zhaovi	5. 2	-

instrumentál	Zhaoem Zhaem	- 1. 1	-
--------------	-----------------	-----------	---

Zhaová/Zhao (pinyin – ženské příjmení)

		přechýlená varianta (počet výskytů)	nepřechýlená varianta (počet výskytů)
nominativ	Zhaová/Zhao	3 + 2A	16 + 1A + 4*
dativ	Zhaové/Zhao	1A	
akuzativ	Zhaovou/Zhao	-	1
instrumentál	Zhaovou/Zhao	-	1

Tabulka pro příjmení *Zhao* ukazuje vyrovnané hodnoty. Výskyty jsou přesto nízké a lze jen těžko vyvozovat obecné závěry. Stejně je tomu i u příjmení ženského, kde se, podobně jako u příjmení *Mao*, vyskytl problém, protože současně se slabikou *Zhao* existuje i slabika *Zha*, též užívaná jako příjmení. Bylo tedy třeba vždy ověřovat Nsg.

Autoři článků, patrně vlivem úzu, v naprosté většině případů skutečně vypouštěli formant *-o* ve všech pádech, kde bylo třeba připojit deklinační formant. Pravidelně se skloňovalo podle vzoru „pán“.

Čao/ Čaová (česká standardní transkripce – mužské a ženské příjmení)

		mužské příjmení nedeklinované (počet výskytů)	ženské příjmení (počet výskytů)
nominativ	Čao	43 + 1*	5
genitiv	Čao	1. 4	-
dativ	Čao	4. 1	-
akuzativ	Čao	1. 1	-
vokativ	Čao	1. 4	-

lokál	Čao	1. 1	-
instrumentál	Čao	-	1

Počet výskytů slabiky v české standardní transkripci byl nízký. Ve skloňované podobě jména mužské a v přechýlené podobě jména ženského nebyl zaznamenán žádný výskyt.

Gao (pinyin – mužské příjmení)

		deklinovaná varianta (počet výskytů)	nedeklinovaná varianta (počet výskytů)
nominativ	Gao	42 + 1A	
genitiv	Gaoa	-	1. 6
	Gaa	3. 1*	4. 1
		5. 2	
dativ	Gaovi	2. 2	1. 1
		5. 3	
akuzativ	Gaoa	-	1. 3
	Gaa	5. 2	5. 1
instrumentál	Gaoem	-	1. 3
	Gaem	3. 3	
		5. 2	

Příjmení *Gao* bylo ve zhruba stejném počtu výskytů deklinováno jako ponecháno v základním tvaru (až na pátý typ výskytu, ten byl skloňován téměř bez výjimky). Opět se objevuje problematika odsouvání koncového *-o*, jev téměř pravidelně se vyskytující. V nepřímých pádech dominuje krom typu pátého hlavní tradiční způsob skloňování podle typu číslo jedna.

Variantu **Gaová/Gao** (femininní) vyhledávač Morfeo nezobrazil.

Kao (pinyin – mužské a ženské příjmení)

Bylo zjištěno celkem dvanáct výskytů tvarů tohoto jména, a to pouze maskulinního. Jednalo se o jedenáct výskytů Nsg, kde jeden byl s anglickým rodným jménem, jeden výskyt pak byl Gsg prvního typu.

6.8 Příjmení zakončená ve výslovnosti i v písmu na vokál -u typu *Liu*

Čínská mužská antroponyma zakončená v písmu i výslovnosti na -u se skloňují podle vzoru „pán“.⁵⁴

Rozlišované typy:

1. nedeklinované příjmení + deklinované rodné jméno
2. deklinované příjmení + nedeklinované rodné jméno
3. deklinované příjmení + deklinované rodné jméno
4. nedeklinované příjmení + nedeklinované rodné jméno
5. samostatně stojící příjmení

Liu (pinyin - mužské jméno)

		deklinovaná varianta (počet výskytů)	nedeklinovaná varianta (počet výskytů)
nominativ	Liu	81 + 13A + 7*	
genitiv	Liua	3. 2	1. 11 + 1A
		5. 2	4. 4
			5. 1
dativ	Liuovi	2. 1	1. 5

⁵⁴ Internetová jazyková příručka. Jména zakončená ve výslovnosti i v písmu na -u [online]. Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i., 2008. [cit. 5. 4. 2011] Dostupné na WWW: <http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=325#nadpis1>

		3. 1 5. 7	
akuzativ	Liu	5. 4	1. 6 4. 1A + 1*
vokativ	Liu	-	2
instrumentál	Liuem	2. 1 3. 1 + 2A + 1* 5. 1	1. 5 + 1A

Liuová/Liu (pinyin - ženské příjmení)

		přechýlená varianta (počet výskytů)	nepřechýlená varianta (počet výskytů)
nominativ	Liuová/Liu	5 + 10A	15 + 47A + 2*
genitiv	Liuové/Liu	2 + 5A	4 + 4A
dativ	Liuové/Liu	-	1A
akuzativ	Liuovou/Liu	1 + 3A	12 + 2A + 1*
lokál	Liuové/Liu	-	2
instrumentál	Liuovou/Liu	1 + 1A	5 + 11A + 1*

Nejčastěji se vyskytujícím jménem bylo jméno *Liu Xiaobo*. V pinyinu a následně i v české transkripci se velmi často objevovaly chyby (Nsg *Liou Sia-paa*). Skloňování odpovídá vzoru „pán“; mezi jmény, která mají alespoň částečnou deklinaci, převládá typ první.

Byl zaznamenán jeden neobvyklý tvar mužského jména, Gsg *Liu Yunhuy* (Nsg zní *Liu Yunhua*). O tomto způsobu skloňování se Vochala⁵⁵ také zmiňuje (vzor „předseda“). Podle něj se však takto zjednodušené tvary užívají pouze v mluveném projevu.

⁵⁵ VOCHALA, Jaromír. *Čínsko-český a česko-čínský slovník*. Voznice: Leda, 2003. s. II.

Výskyt plně čínských ženských jmen *Liouová/Liu* byl velmi omezený, jednalo se o obvykle kombinaci čínského příjmení a anglického rodného jména (*Lucy Liu*). I přesto je zřejmé, že výrazně dominuje nepřechýlená varianta nad přechýlenou.

Liou (standardní česká transkripce - mužské příjmení)

		deklinovaná varianta (počet výskytů)	nedeklinovaná varianta (počet výskytů)
nominativ	Liou	97	
genitiv	Lioua	3. 3 5. 8	1. 25 4. 3 5.1
dativ	Liouovi	3. 5 5. 7	1. 16 4. 8
akuzativ	Lioua	3. 2 5. 14	1. 16 4. 5
vokativ	Liou	5. 2	-
lokál	Liouovi	5. 2	-
instrumentál	Liouem	5. 2	-

Liouová/Liou (standardní česká transkripce – ženské příjmení)

Pro ženské příjmení *Liou* ani jeho přechýlenou variantu *Liouová* není třeba tabulky. Nepřechýlená varianta neměla hojného výskytu, v Nsg se tvar vyskytl jedenáctkrát, v Gsg dvakrát, jeden výskyt byl zaznamenán u Dsg a Asg, jedenáct výskytů se objevilo u Isg. Přechýlenou variantu vyhledávač Morfeo vůbec nenašel.

Zhou (pinyin - mužské příjmení)

		deklinovaná varianta (počet výskytů)	nedeklinovaná varianta (počet výskytů)
nominativ	Zhou	58	
genitiv	Zhoua	-	1. 4
dativ	Zhouovi	2. 1	-
akuzativ	Zhoua	3. 1 5. 3	1. 3 4. 1
instrumentál	Zhouem	-	1. 2 4. 17

Zhouová/Zhou (pinyin - ženské příjmení)

		přechýlená varianta (počet výskytů)	nepřechýlená varianta (počet výskytů)
nominativ	Zhouová/Zhou	2 + 2A	4 + 1A + 1*
akuzativ	Zhouovou/Zhou	-	2
instrumentál	Zhouovou/Zhou	-	2

Formanty jsou připojovány analogicky podle vzoru „pán“. Mezi dvoučlennými mužskými antroponymy dominuje opět typ první, v Isg potom varianta čtvrtá s anteponovaným určujícím podstatným jménem. Za pozornost stojí také tvar Dsg, kde se objevil tvar *Zhouovi Enlai*. Typ druhý je pro Dsg ještě méně obvyklý než pro Gsg.

Ženské příjmení *Zhou* vystupovalo až na Nsg pouze v nepřechýlené variantě.

Čou (česká standardní transkripce - mužské příjmení)

		deklinovaná varianta (počet výskytů)	nedeklinovaná varianta (počet výskytů)
nominativ	Čou	33	
genitiv	Čoua	-	1. 10
dativ	Čouovi	-	1. 2
akuzativ	Čoua	-	1. 3
lokál	Čouovi	-	1. 1
instrumentál	Čouem	-	1. 13

Naprosto převažuje první typ skloňování, typ tradičně upřednostňovaný bohemisty i sinology (srov. kap. 2.2.1). Tvary odpovídají vzoru „pán“.

Ženské příjmení **Čouová/Čou** se vyskytlo čtyřikrát v Nsg, jedenkrát v Isg; přechýlená varianta se objevila v jednom jediném případě.

Wu (nerozlišená transkripce – mužské příjmení)

		deklinovaná varianta (počet výskytů)	nedeklinovaná varianta (počet výskytů)
nominativ	Wu	8 + 7A + 1*	
genitiv	Wua	2. 1A 5. 7	1. 1 + 1A 5. 1
dativ	Wuovi	2. 1A 5. 2A	-
instrumentál	Wuem	2. 1 + 2* 3. 1 5. 2	-

Až na typ pátý nepřevládají výrazně tvary deklinované ani nedeklinované. Skloňování odpovídalo deklinačnímu typu „pán“.

U femininního **Wuová/Wu** byl celkový počet výskytů sedm, z toho v pěti případech se jednalo o Nsg, jednou o Nsg s rodným jménem anglickým, jednou se objevil také Gsg s rodným jménem anglickým.

Vyhledávač Morfeo poskytl ve většině případů dostačující množství výsledků, které až na pár výjimek vypovídají poměrně jednoznačně, a lze proto vyvodit relevantní závěry. Tyto jsou předmětem závěrečné kapitoly (srov. Závěr).

ZÁVĚR

Předmětem mého zkoumání byly morfologické adaptace čínských antroponym v češtině. Protože se čínská antroponyma (a cizí antroponyma obecně) do značné míry od českých antroponym liší, a působí tak českým uživatelům při začleňování do větněčlenských vztahů obtíže, bylo třeba tuto problematiku zmapovat.

Pomocí excerpce z textů na internetu jsem se snažila na doložených výsledcích zjistit, zda současný stav odpovídá tomu, jak je popisován v příručkách, a zda uživatelé reflektují doporučení, která se na zacházení s čínskými antroponymy vztahují. Jako studentku sinologie mě tato věc zajímala nejen z hlediska bohemistického, ale právě i z hlediska sinologického, protože způsob, jakým česky mluvící (v případě mého výzkumu lépe řečeno píšící) osoba zachází s čínskými antroponymy, odráží často i úroveň znalostí této osoby o čínských realitách a čínském kulturním okruhu obecně.

V kapitole 5.2 byly formulovány čtyři základní otázky, které se týkají skloňování čínských antroponym v praxi. Z výzkumu a následné analýzy excerpovaného materiálu vyplývají tyto závěry:

Čínská antroponyma byla ve výsledcích, které vyhledávač Morfeo zobrazil, skloňována pravidelně podle příslušných apelativních vzorů. Objevily se čtyři případy, kdy si autor daného článku nebyl jist, zda připojuje správný deklinační formant, a proto do závorky uvedl i druhou variantu, která podle něho přicházela v úvahu. To dokazuje nejen to, že skloňování čínských antroponym působí uživatelům větší či menší obtíže, ale také to, že uživatelé nad problémy uvažují a snaží se je řešit.

Čínská příjmení zakončená ve výslovnosti na konsonant jsou uživateli bez problémů skloňována, ba dokonce je jejich skloňování upřednostňováno, a to tím spíše, je-li současně příjmení zakončeno na konsonant i v písmu; nominativní tvar v jiné pádové pozici je u příjmení s koncovým *-n* a *-ng* užíván mnohem méně než u příjmení zakončených ve výslovnosti na samohlásku. V případě slabik zakončených ve výslovnosti na vokál dochází ke kolísání mezi skloňovanými a neskloňovanými tvary, a to spíše ve prospěch tvarů neskloňovaných. Velmi

zřetelná je situace v případě samostatně stojícího příjmení; u slabik zakončených ve výslovnosti na konsonant docházelo ke skloňování bez výjimky, naproti tomu u vokálně zakončených slabik uživatelé někdy skloňovali, někdy si pomáhali doplňujícím apativem a příjmení ponechali v základním tvaru. Obecně se však ve většině případů snažili uživatelé alespoň nějaký způsobem čínská antroponyma skloňovat. Z hlediska vzorů dominuje v případě mužských antroponym vzor „pán“, velmi často se objevovalo i skloňování zájmené, méně už pak vzor „muž“. U ženských antroponym převažuje až na výjimky nesklonnost nad přechylováním. Z hlediska uživatelského je tato cesta mnohem pohodlnější, krom toho je tento postup i prozřadnější, a to z toho důvodu, že z přechýleného příjmení (a ostatně i ze skloňované podoby mužského příjmení) nelze často odvodit správnou podobu základního tvaru, tedy zjistit, o které z příjmení, která se v Nsg liší právě o samohlásku -o (jako je tomu například u příjmení *Ma* a *Mao*), se jedná.

Otázka, zda jsou čínská antroponyma skloňována tak, aby ze vzniklého tvaru byl zřejmý tvar základní, již byla částečně zodpovězena v odpovědi na otázku předešlou. Vypouštění koncového -o se ukázalo být problémem při analýze dat, kdy bylo vždy nutné prostřednictvím některého z běžných internetových vyhledávačů zjistit, zda se v případě dané osoby jedná o variantu, která je v Nsg zakončena na -o, nebo zda je tato samohláska pouze součástí slootvorné přípony -(ov)á, případně některého deklinacího formantu. Skutečnost danou územ, že v případě příjmení *Mao* je ve všech nepřímých pádech obvyklé vypouštět koncové -o, si tedy zřejmě uživatelé vyložili jako plošné doporučení pro všechna příjmení tohoto typu, což dokazuje například jen velmi malý výskyt Gsg ve tvaru *Zhaao* ve prospěch tvaru *Zhaa* a nulový výskyt Gsg ve tvaru *Gaoa* ve prospěch tvaru *Gaa* u příjmení *Zhao* a *Gao*. Krom příjmení zakončených v písmu i výslovnosti na -o se nejasnosti nevyskytly, což je dáno i povahou čínských příjmení. Zakončení na -o také významněji ovlivňovalo i výběr způsobu skloňování, a to i v případě, že na -o bylo zakončeno jméno rodné; uživatelé pak mnohem častěji nesklloňovali jméno jako celek vůbec, a nebo si pro skloňování vybrali tu část jména, která byla zakončena na jinou hlásku (tvary jako Asg *Lioua Siao-po* atd.).

Jak vyplývá z mého výzkumu, požadavek, aby se s čínskými antroponymy nakládalo jako s celkem (tedy aby byl deklinací formant připojován až za poslední

slabiku celku příjmení a jméno), není v praxi zcela splňován. S ohledem na případy, kdy skloňování nebo přechýlení příjmení způsobuje uživatelům potíže (ať už z hlediska výběru správného deklinačního formantu, nebo v otázce správného určení základního tvaru jména) se však výše zmíněný, sinology a lingvisty doporučovaný požadavek jeví jako nejschůdnější řešení (viz kapitolu 6 Výsledky excerptce), stejně jako doporučení nepřechylovat, a to obzvlášť u příjmení zakončených ve výslovnosti na vokál. Pokud se uživatel z nějakého důvodu rozhodne otočit tradiční pořadí příjmení a jména ve prospěch české jazykové praxe (což byl jev překvapivě častý; jednalo se obvykle o uživatele, kteří se pohybovali v prostředí vědy, lékařství, okrajově také sportu, a o články psané odborníky a určené opět odborníkům v daném oboru), je možné skloňovat, ale pouze tam, kde toto nezpůsobí u čtenáře zmatení.

Existují dvě možné cesty budoucího vývoje situace v otázce skloňování čínských antroponym v češtině. První možností je, že tendence skloňovat (a přechylovat) bude s rostoucím povědomím uživatelů o Číně a jejích obyvatelích mít také vzrůstající tendenci, protože uživatelé přestanou jména považovat za neznámá a neuchopitelná. Takový vývoj by byl v souladu s obecnou schopností češtiny adaptovat přejímaná slova tak, aby podléhala české flexi. Druhou možností je, že právě ono rostoucí povědomí o čínském kulturním okruhu přiměje uživatele respektovat původní podobu čínských antroponym, což způsobí rostoucí tendenci k nesklonnosti. Ať už však bude následný vývoj jakýkoli, měli by uživatelé být lépe poučeni, v jakých případech je flexe žádoucí a jak by měla být náležitě prováděna.

ANOTACE

Příjmení a jméno autora: Nikola Hošková

Název katedry a fakulty: Katedra bohemistiky, Filozofická fakulta

Název diplomové práce: Morfologické adaptace čínských proprií v češtině (se zaměřením na antroponyma)

Počet znaků: 86 819

Počet příloh: 2

Počet titulů použité literatury: 17

Klíčová slova: apelativum, proprium, příjmení, rodné jméno, transkripce, skloňování, deklinační typ, deklinační formant

Krátká a výstižná charakteristika bakalářské práce

Práce se zabývá začleňováním čínských antroponym do větněčlenských vztahů v češtině. Nejprve je stručně nastíněn teoretický základ v otázce skloňování cizích antroponym v češtině, který poskytují současné mluvnice češtiny. Jsou vysvětlena specifika čínských antroponym a následně jsou uvedeny výsledky excerptce z textů na internetu, jejímž cílem bylo zmapovat skutečnou situaci v dané oblasti. Závěrečné shrnutí sumarizuje výsledky excerptce, konfrontuje je s doporučeními lingvistů a na základě toho vyvozuje nejlepší možný postup při skloňování čínských antroponym.

POUŽITÁ LITERATURA

ČECHOVÁ, Marie a kol. *Čeština – řeč a jazyk*. Praha: ISV, 1996. 380 s.

ČERMÁK, František. *Jazyk a jazykověda*. 3. vydání, Praha: Karolinum, 2001. 341 s.

ČERMÁK, František (ed.). *Vladimír Skalička: Souborné dílo. I. díl (1931-1950)*. Praha : Karolinum, 2004. 464 s.

Internetová jazyková příručka [online]. Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i, 2008. [cit. 15. 3. 2011] Dostupné z WWW: <http://prirucka.ujc.cas.cz/>

KARLÍK, Petr, NEKULA, Marek a PLESKALOVÁ, Jana (eds.). *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002. 604 s.

KUBÁTOVÁ, Helena. *Rukověť autora diplomky*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2009. 122 s.

MEDHURST, Walter Henry. *The Foreigner In Far Cathay* [online]. New York: Scribner, Armstrong and company, 1873. 204 s. [cit. 28. 3. 2011] Dostupné z WWW: http://openlibrary.org/books/OL6917229M/The_foreign_in_far_Cathay.

Mluvnice češtiny II. Praha: Academia 1986. 536 s.

Morfeo, specialista na vyhledávání v češtině [online]. 1999. [cit. 1. 3. 2011] Dostupné na WWW: morfeo.centrum.cz

OBUCHOVÁ, Ľubica. *Číňané 21. století: dějiny - tradice – obchod*. Praha: Academia, 1999. 287 s.

Pravidla českého pravopisu. Praha: Academia, 1993. 389 s.

ŠVARNÝ, Oldřich a UHER, David. *Úvod do studia hovorové čínštiny*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1997. 230 s.

TŘÍSKOVÁ, Hana (ed.). *Transkripce čínštiny: sborník statí*. Praha: Česko-čínská společnost, 1999. 104 s.

TŘÍSKOVÁ, Hana (ed.). *Transkripce čínštiny: tabulky a návody*. Praha: Česko-čínská společnost, 1999. 133 s.

VÍTEK, Antonín. Transkripční tabulka pinyin -> cz [online]. Cinstina.cz, 1997 [cit. 15. 4. 2011]. Dostupné na WWW:
<http://www.cinstina.cz/article.html?page=b6ca51787dff6e030dca936e2170a05f§ion=2> (další informace neuvedeny)

VOCHALA, Jaromír. *Čínsko-český a česko-čínský slovník*. Voznice: Leda, 2003. 614 s.

籍秀琴 (Ji Xiuqin). *姓氏 • 名字 • 称谓 (Xingshi • Mingzi • Chengwei)*. Peking: 北京大学中国传统文化研究中心 (Beijing Daxue Zhongguo Chuantong Wenhua Yanjiu Zhongxin), 2009. 198 s.

PŘÍLOHY

- 1 Transkripční tabulka pro pinyin a pro českou standardní transkripci
- 2 Tabulka sta nefrekventovanějších čínských příjmení

1 Transkripční tabulka pro pinyin a pro českou standardní transkripci

	Druh transkripce	
	Pinyin	Česká standardní transkripce
a	a	a
	ai	aj
	an	an
	ang	ang
	ao	ao
b	ba	pa
	bai	paj
	ban	pan
	bang	pang
	bao	pao
	bei	pej
	ben	pen
	beng	peng
	bi	pi
	bian	pien
	biao	piao
	bie	pie
	bin	pin
	bing	ping
	bo	po
	bu	pu
c	ca	ccha
	cai	cchaj
	can	cchan
	cang	cchang

cao	cchao
ce	cche
cen	cchen
ceng	ccheng
cha	čcha
chai	čchaj
chan	čchan
chang	čchang
chao	čchao
che	čche
chen	čchen
cheng	čcheng
chi	čch'
chong	čchung
chou	čchou
chu	čchu
chua	čchua
chuai	čchuj
chuan	čchuan
chuang	čchuang
chui	čchuej
chun	čchun
chuo	čchuo
ci	cch'
cong	cchung
cou	cchou
cu	cchu
cuan	cchuan
cui	cchuej

	cun	cchun
	cuo	cchuo
d	da	ta
	dai	taj
	dan	tan
	dang	tang
	dao	tao
	de	te
	dei	tej
	deng	teng
	di	ti
	dian	tien
	diao	tiao
	die	tie
	ding	ting
	diu	tiou
	dong	tung
	dou	tou
	du	tu
	duan	tuan
	dui	tuej
	dun	tun
	duo	tuo
e	e	e
	en	en
	er	er
f	fa	fa
	fan	fan
	fang	fang
	fei	fej
	fen	fen

	feng	feng
	fo	fuo
	fou	fou
	fu	fu
g	ga	ka
	gai	kaj
	gan	kan
	gang	kang
	gao	kao
	ge	ke
	gei	kej
	gen	ken
	geng	keng
	gong	kung
	gou	kou
	gu	ku
	gua	kua
	guai	kuaj
	guan	kuan
	guang	kuang
	gui	kuej
	gun	kun
	guo	kuo
h	ha	cha
	hai	chaj
	han	chan
	hang	chang
	hao	chao
	he	che
	hei	chej
	hen	chen

	heng	cheng
	hong	chung
	hou	chou
	hu	chu
	hua	chua
	huai	chua ^j
	huan	chuan
	huang	chuang
	hui	chue ^j
	hun	chun
	huo	chuo
	j	
	ji	t'i
	jia	t'ia
	jian	t'ien
	jiang	t'iang
	jiao	t'iao
	jie	t'ie
	jin	t'in
	jing	t'ing
	jiong	t'iung
	jiu	t'iou
	ju	t'ü
	juan	t'üan
	jue	t'üe
	jun	t'ün
	k	
	ka	kcha
	kai	kchaj
	kan	kchan
	kang	kchang
	kao	kchao
	ke	kche

	ken	kchen
	keng	kcheng
	kong	kchung
	kou	kchou
	ku	kchu
	kua	kchua
	kuai	kchua ^j
	kuan	kchuan
	kuang	kchuang
	kui	kchue ^j
	kun	kchun
	kuo	kchuo
	l	
	la	la
	lai	laj
	lan	lan
	lang	lang
	lao	lao
	le	le
	lei	lej
	leng	leng
	li	li
	lia	lia
	lian	lien
	liang	liang
	liao	liao
	lie	lie
	lin	lin
	ling	ling
	liu	liou
	long	lung
	lou	lou

	lu	lu
	lǔ	lǔ
	luan	luan
	lǔan	lǔan
	lüe	lüe
	lun	lun
	luo	luo
n	ma	ma
	mai	maj
	man	man
	mang	mang
	mao	mao
	mei	mej
	men	men
	meng	meng
	mi	mi
	mian	mien
	miao	miao
	mie	mie
	min	min
	ming	ming
	miu	miou
	mo	mo
	mou	mou
	mu	mu
n	na	na
	nai	naj
	nan	nan
	nang	nang
	nao	nao
	ne	ne

	nei	nej
	nen	nen
	neng	neng
	ni	ni
	nian	nien
	niang	niang
	niao	niao
	nie	nie
	nin	nin
	ning	ning
	niu	niou
	nong	nung
	nou	nou
	nu	nu
	nü	nü
o	nuan	nuan
	nüe	nüe
	nuo	nuo
	ou	ou
p	pa	pcha
	pai	pchaj
	pan	pchan
	pang	pchang
	pao	pchao
	pei	pchej
	pen	pchen
	peng	pcheng
	pi	pchi
	pian	pchien
	piao	pchiao
	pie	pchie

	pin	pchin
	ping	pching
	po	pcho
	pou	pchou
	pu	pchu
q	qi	čchi
	qia	čchia
	qian	čchien
	qiang	čchiang
	qiao	čchiao
	qie	čchie
	qin	čchin
	qing	čching
	qiong	čchiung
	qiu	čchiou
	qu	čchü
	quan	čchüan
	que	čchüe
	qun	čchün
r	ran	žan
	rang	žang
	rao	žao
	re	že
	ren	žen
	reng	ženg
	ri	ž'
	rong	žung
	rou	žou
	ru	žu
	ruan	žuan
	rui	žuej

	run	žun
	ruo	žuo
s	sa	sa
	sai	saj
	san	san
	sang	sang
	sao	sao
	se	se
	sen	sen
	seng	seng
	sha	ša
	shai	šaj
	shan	šan
	shang	šang
	shao	šao
	she	še
	shei	šej
	shen	šen
	sheng	šeng
	shi	š'
	shou	šou
	shu	šu
	shua	šua
	shuai	šuaij
	shuan	šuan
	shuang	šuang
	shui	šuej
	shun	šun
	shuo	šuo
	si	s'
	song	sung

	sou	sou
	su	su
	suan	suan
	sui	suej
	sun	sun
	suo	suo
t	ta	tcha
	tai	tchaj
	tan	tchan
	tang	tchang
	tao	tchao
	te	tche
	teng	tcheng
	ti	tchi
	tian	tchien
	tiao	tchiao
	tie	tchie
	ting	tching
	tong	tchung
	tou	tchou
	tu	tchu
	tuan	tchuan
	tui	tchuej
	tun	tchun
	tuo	tchuo
w	wa	wa
	wai	waj
	wan	wan
	wang	wang
	wei	wej
	wen	sen

	weng	weng
	wo	wo
	wu	wu
x	xi	si
	xia	sia
	xian	sien
	xiang	siang
	xiao	siao
	xie	sie
	xin	sin
	xing	sing
	xiong	siung
	xiu	siou
	xu	sü
	xuan	süan
	xue	süe
	xun	sün
y	ya	ja
	yai	jaj
	yan	jen
	yang	jang
	yao	jao
	ye	jie
	yi	i
	yin	jin
	ying	jing
	yong	jung
	you	jou
	yu	jü
	yuan	jüan
	yue	jüe

	yun	jün
z	za	ca
	zai	caj
	zan	can
	zang	cang
	zao	cao
	ze	ce
	zei	cej
	zen	cen
	zeng	ceng
	zha	ča
	zhai	čaj
	zhan	čan
	zhang	čang
	zhao	čao
	zhe	če
	zhen	čen
	zheng	čeng
	zhi	č'

	zhong	čung
	zhou	čou
	zhu	ču
	zhua	čua
	zhuai	čuaj
	zhuan	čuan
	zhuang	čuang
	zhui	čuej
	zhun	čun
	zhuo	čuo
	zi	c'
	zong	cung
	zou	cou
	zu	cu
	zuan	cuan
	zui	cuej
	zun	cun
	zuo	cuo

2 Tabulka sta nejužívanějších čínských příjmení

Znak	Pinyin
李	Li
王	Wang
张	Zhang
刘	Liu
陈	Chen
杨	Yang
赵	Liu
黄	Huang
周	Zhou
吴	Wu
徐	Xu
孙	Sun
胡	Hu
朱	Zhu
高	Gao
林	Lin
何	He
郭	Guo
马	Ma
罗	Luo
梁	Liang
宋	Song
郑	Zheng
谢	Xie
韩	Han

唐	Tang
冯	Feng
于	Yu
董	Dong
萧	Xiao
程	Cheng
曹	Cao
袁	Yuan
邓	Deng
许	Xu
傅	Fu
沈	Shen
曾	Zeng
彭	Peng
吕	Lü
苏	Su
卢	Lu
蒋	Jiang
蔡	Cai
贾	Jia
丁	Ding
魏	Wei
薛	Xue
叶	Ye
闫	Yan
余	Yu

潘	Pan
杜	Du
戴	Dai
夏	Xia
钟	Zhong
汪	Wang
田	Tian
任	Ren
姜	Jiang
范	Fan
方	Fang
石	Shi
姚	Yao
谭	Tan
廖	Liao
邹	Zou
熊	Xiong
金	Jin
陆	Liu
郝	Hao
孔	Kong
白	Bai
崔	Cui
康	Kang
毛	Mao
邱	Qiu

秦	Qin
江	Jiang
史	Shi
古	Gu
侯	Hou
邵	Shao
孟	Meng
龙	Long
万	Wan
段	Duan
雷	Lei
钱	Qian
汤	Tang
尹	Yin
黎	Li
易	Yi
常	Chang
武	Wu
乔	Qiao
贺	He
赖	Lai
龚	Gong
文	Wen

